

petrol-iş
MAYIS 2003 SAYI: 3

Kadın

Merhaba,

Üçüncü sayımızla yine karşınızdayız. Mayıs ayında keder ve mutluluğu bir arada yaşadık. 1 Mayıs bu yıl her zamankinden daha büyük kitlesel eylemlerle kutlandı. Aynı gün Bingöl'den gelen deprem haberi ile sarsıldık.

1 Mayıs işçi sınıfının günü, bizim günümüz. 1886 yılında, bugün, Amerikalı işçiler "8 saatlik işgünü" talebiyle greve çıkmışlardı. İşverenlerin buna cevabı işçilerin üzerine ateş açmak oldu. Ama hem Amerikan hükümeti hem de dünya ülkeleri yıllar geçtikçe 8 saati kabul etmek zorunda kaldılar.

Şu anda ülkemizde tartışılan "yeni" iş kanunu günlük çalışmayı 10-12 saate çıkartmayı hedefliyor. Yani işçilerin çalışma koşullarını geçen yüzyıla benzetmek istiyorlar. Çağdaşıktan bahsedenden sözlerini bir de bu gözle değerlendirelim lütfen.

Bu yıl bizler 1 Mayıs'ta pankartlarımız, dövizlerimiz, slogan ve flamalarımızla alanlardayken, ülkemizin Güneydoğu'sunda Bingöl 6.4 şiddetinde bir depremle harabeye döndü. Çeltiksuyu İlköğretim Okulu'nda "Okusun adam olsun. Bizim gibi sefalet,

açlık çekmesin" diye aileleri tarafından devlete teslim edilen 84 yoksul çocuk yaşamını yitirdi. Ama bu felaket siyasilerin dediği gibi takdiri ilahi değildir. Sistemin yarattığı rant ekonomisinin sonucu ortaya çıkmıştır. İnsan yaşamları bir kez daha para ve kâr hırsına kurban edildi.

Yoksul halka yönelik yeni bir özelleştirme saldırısı başladı. Sendikamız da bu saldırıdan nasibini alıyor. Sessiz kalmıyoruz. Kadınlarımız başta olmak üzere tüm üyelerimiz harekete geçti. Ayrıntıları dergimizde var.

Öyle bir sistemde yaşıyoruz ki, işçilere, emekçilere, yoksullara baskı ve gözyaşından başka bir şey vaad etmiyor. Biz biliyoruz ki ezilen ve sömürülenlerin en iyi dostu yine kendi gibi olanlardır.

Dergimizin bu sayısında KESK'li kadın arkadaşların vermiş olduğu mücadeleyi sayfalarımıza taşımak, böyle bir dayanışmanın ve birlikte bir şeyler yapma isteğinin neticesiydi.

Petrol-İş İstanbul 2 Nolu şube üyesi kadın arkadaşlarla karşılıklı sohbet, birbirimizi tanımak açısından son derece anlamlı bir deneyimdi.

Bu sayımızda Petrol-İş Kadın'ın sayfalarında ünlü tiyatro sanatçımız Jülide Kural'ı da ağırladık. O yalnızca yetenekli bir tiyatro oyuncusu değil, ülkemizdeki kadın dayanışmasının da aktif mimarlarından biri.

Dergimizin, hukuk, sağlık, tarih köşelerinde yine bugünümüz ve dünümüz üzerine aydınlatıcı bilgiler yer alıyor.

Sizin mutfağınızdan adlı yeni bölümümüzde ise, iş size düşüyor. Tariflerinizi, mektuplarınızı bekliyoruz.

Yalnız yemek tarifi konusunda değil, elbette her konuda yazabilirsiniz. İstekleriniz, önerileriniz, yaşam ve mücadele hikâyelerinizle bu dergi zenginleşecek, gelişip, güçlenecek. Unutmayın; bu dergi hepimizin.

Yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle; şimdilik hoşçakalın.

İÇİNDEKİLER

1 Mayıs'ta Meydanlarda Buruk Kutlama (3)

Aliağa'dan Mektup Var (4)

Emeğinizi Mayalayın (6)

Söyleşi: Jülide Kural

"Ev kadınıyım demek, ben evde hala ve hep çalışıyorum demektir." (8)

Söyleşi: KESK Kadın Sekreteri Sevgi Göyçe

Çalışan Kadınlara Annelik Güvencesi (10)

Tarihten Kadın Sesleri

Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır (12)

Petrol-İş İstanbul 2 Nolu Şubesi'nden Kadınlar:

Kadın Olmaktan Memnunuz Ama... (13)

Sağlık: Kısırlık Kader Değildir

Dr. Ahmet Ekinci (16)

Jinekoloğunuz Diyor ki

Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez (18)

Haklarımız

Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Serap Özdemir (19)

Mutfak (20)

Sizin Mutfağınızdan (22)

Güzellik (23)

Ruh Hali: Titizlik Değil Hastalık (24)

Derdini Söylemeyen (25)

Yeşil Köşe / Kültür-Sanat (26)

El İşi (27)

Petrol-İş Kadın Dergisi

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına; *Sahibi:* Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**
Yazı İşleri Müdürü: Genel Sekreter **Mustafa Çavdar** *Genel Yayın Müdürü:* Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri **İsmet Yiğit**
Editör: **Necla Akgökçe** *Tasarım ve Uygulama:* **Selgin Zırlılı**
İdare Yeri: Altunizade Mah. Kuşbakışı Sokağı No: 25 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 Faks: (0216) 474 98 67 Baskı: Fesan Ofset Ltd. Şti.
web: www.petrol-is.org.tr e-posta: petrol@turk.net
Bu dergi sendikamız Basın Yayın Servisi tarafından hazırlanmıştır. (Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

1 Mayıs'ta meydanlarda buruk kutlama

1 Mayıs işçi sınıfının birlik ve mücadele günü...Amerikan saldırganlığının, özelleştirmenin hız kazandığı bir dönemde Bingöl depreminin haberi ile yüreğimizin kavruğu bir günde kutladık 1 Mayısı. Özelleştirme, sendikasılaştırma gibi saldırılardan canı en çok yanan sendikalar yurdun dört bir yanında yapılan mitinglere kitlesel olarak katıldılar. İstanbul'da kutlamalar Taksim Meydanı'nda başladı. KESK, DİSK, Türk-İş ve Hak-İş yöneticileri Taksim Kazancı Yokuşu'nda 1 Mayıs şehitlerini andılar. Sendikacılar, sloganlarla Kazancı Yokuşu'na geldiler. Bağımsızlık, özgürlük ve demokrasi mücadelesinde yaşamını yitiren işçi ve emekçiler anısına yapılan saygı duruşunun ardından, karanfiller bırakıldı. Biz İstanbul'da Çağlayan Meydanı'ndaydık. Meydan'a doğru iki koldan yapılan yürüyüşe pankartlarıyla,

dövizleriyle, renk renk flamarıyla katılanlar, "Katil ABD Ortadoğu'dan defol", "Kölelik yasalarına hayır", "Özelleştirmeye hayır" sloganları attılar. Barış, demokrasi, özgürlük, insanca çalışma koşulları ve daha iyi bir ücret ve iş güvencesi istediler. Özelleştirme, sendikasılaştırma gibi saldırılardan canı en çok yanan sendikalar mitinge kitlesel olarak katıldılar. Bu yıl Petrol-İş de geçen yıllara göre çok kalabalıktı ve özelleştirme karşıtı sloganlarda başı çekiyordu. Kadınların bir kısmı çeşitli sendika, meslek örgütleri ve siyasi partiler içinde yürürlerken, bir kısmı da bağımsız gruplar olarak meydandaydı. "İncirlik boşaltılsın kadın sığınma evi yapılsın." sloganı kadınların, ABD'nin emperyalist saldırılarına karşı kadın tutumunu yansıtmaları açısından kayda değerdi.

ALIAĞA'DAN MEKTUP VAR:

“Özelleştirmeye karşı kitlesele gücümüzü kullanacağız.”

Geçtiğimiz günlerde Aliağa'da 15 bin işçi yürüdü. Bunu basın yayın organlarından duymadık duymadık çünkü onlar da bu işin içindeler. Evet, Aliağa özelinde Petkim, Tüpraş satılmak isteniyor. Tarihin en acımasız özelleştirme kampanyalarından birine daha maruz kalıyoruz. Yalnız işçiler mi, tabii ki hayır? Özelleştirme ile işini kaybedecek

işçilerle bu işçilerin alış veriş ettiği esnaf, minübüsüne bindiği şoför, tarlasından sebze aldığı çiftçi hepsi zarar görecekler. O nedenle Aliağa'da yapılan miting de onlar da işçiler ve aileleriyle omuz omuzaydılar...Aliağa'dan **Nevin Baykal** arkadaşımız özelleştirmenin iç yüzünü, özelleştirme ile başımıza gelecekleri Petrol- İş Kadın'a yazdı...

ikemizde yaşanan ekonomik değişimler biz çalışanları yakından ilgilendiriyor. Son günlerde gemi iyice azya alan özelleştirme hareketi, hayati emekçiler için emekçi kadınlar için çok daha çekilmez bir hale getirecek.

Özelleştirmeye karşı mücadeleimiz sürerken özelleştirmenin ne olduğunu, nasıl bir mantığa sahip olduğunu anlatalım istedik.

Mecliste özelleştirme yasası çıkarken tüm basın, yayın kuruluşları elbirliği ederek bu yasanın ne denli yararlı olacağını halkın bilincine yerleştirmek için ellerinden geleni yaptılar. Tüm

toplumun alıştığı yolsuzluklar, rüşvetler ve suistimallerin KİT'lerin özelleştirilmesiyle birlikte kalkacağına dair bir propaganda sürdürdüler. Bununla da yetinmeyip KİT'ler de çalışan bizleri "hak etmeden büyük paralar alıyorlar" diye memur, esnaf ve toplumun diğer kesimlerine düşman ilan ettiler. Ve ne yazık ki başarılı oldular. İnanmayın, kimsenin esnafı memuru düşündüğü filan yok. Bu işte onların da çıkarları var. Çünkü özelleştirmeden tekerci basının arkasında bulunan sermaye sahipleri de büyük paylar alacaklar.

Özelleştirme KİT'lerin mülkiyetinin

değişmesi, yani satılması olarak anlaşılıyor. Kamu mülkiyetindeki bu işletmelerin zarar ettiği bu zararların hepimizin cebinden çıkan vergilerle kapatıldığı biçiminde söylem geliştirdi medya... Ama sermayeye devredilen KİT'ler en çok kâr eden kuruluşlardı. Bizim cebimizden çıkan vergiler ise KİT'lere değil, Dinç Bilgin basın patronlarının içini boşalttıkları bankalara gitti. Bizim uyanık olmamız ve özelleştirmeyi doğru anlamamız gerekiyor. Çünkü özelleştirilen işletmelerde kapıya konulacak olan bizleriz, bizim çocuklarımız aç ve çaresiz kalacaklar. Atılmayacak olanlarımızı bekleyen tehlike ise sendikasızlaştırma. Sermayeye devredilen işletmeler sendikasızlaştırılacak, sıradan haklarımızı bile savunamaz duruma geleceğiz. Bu dikensiz gül bahçesinde sermaye istediği gibi at koşturacak.

Bilinçli yıpratma

Onlar, Cumhuriyetimiz kurulduktan sonra ülkemizin gelişmesinde ve ekonomiyi canlandırma da Kamu İşletmeler'in (KİT'lerin) ekonomik motor rolü üstlenmesini unutmış gibiler. Özelleştirme yanlıları KİT'leri bilinçli olarak yıpratarak, onları devletin sırtında bir kamburmuş gibi gösteriyorlar. Oysa kuruldukları sırada her biri son derece kârlı ve topluma yararlı olan bu kuruluşlar, bilinçli bir biçimde zarar ettirildi. Sermayenin desteklediği siyasetçiler tarafından arpalık haline getirildi ve hortulandı.

Çare gibi gösterilmeye çalışılan

özelleştirme bir seçenek değil bir tercihtir. Özelleştirmeye başvurular, kamu yararlarını bir takım kişisel çıkarlar için feda ediyorlar.

Onlar, özelleştirme ile devletin ekonomideki sınai ve ticari aktivitesinin en aza indirilerek rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulacağını, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılarak, sermaye piyasasının geliştirilip, atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılacağını ve bu kazançların alt yapı yatırımlarına kanalize edileceğini söylüyorlar.

Şimdi özelleştirme yanlısı olanlara soruyoruz hangi kuruluşların özelleştirilmesinden gelir elde ettiniz ve bunu söylediğiniz şekilde değerlendirdiniz?

Medya patronlarının çıkarları

İşte size POAŞ örneği. POAŞ'ın yüzde 51'lik kamu payı 1 milyar 260 milyon dolara İş Bankası ile Doğan Holding ortaklığına satıldı. Peşin 500 milyon dolar ödendi. Kalan 760 milyon dolar, aralarında Vakıfbank'ın da bulunduğu 9 bankanın oluşturduğu korsorsiyumdan alınan kredi ile ödendi. Teminat olarak POAŞ'ın temmettü ödemeleri gösterildi. Yani arkadaşlar POAŞ yine POAŞ'ın parasıyla satın alındı. Ama sahibi Aydın Doğan oldu. Bu satış sonrası devletin elinde son kalan bölüm, yasa ihale öngörmesine rağmen, ihalesiz olarak İş Bankası-Doğan Holding ortaklığına satıldı. Bu son satış bedeli ise aradan geçen 2 yıla rağmen ödenmedi. Aydın Doğan, Milliyet, Radikal, Posta, CNN Türk ve Kanal D başta olmak üzere pek çok basın yayın kuruluşunun sahibi. Bu gazetelerin manşetlerinden KİT'lerin zarar ettiği türünden haberlerin düşmemesinin nedenini herhalde anlıyorsunuzdur arkadaşlar.

İşte bir örnek daha: Et ve Balık Kurumuna bağlı Ağrı Et Entegre Tesisleri Ağustos 1995'te 25 milyar TL'ye satıldı. Bölge hayvancılığına katkısı olan işletme yeni sahibi tarafından bir yıl sonra kapatılınca tesis 60 milyar lira verilerek yeniden satın alındı. Ancak tesis bir daha açılmadı, bu da bölgedeki hayvancılığı çökertti.

Ve Etibank. 1935 yılında kurulan banka 1998'de özelleştirilerek 152 milyara Cavit Çağlar'a satıldı. Oysa daha önce aldığı İnterbank batmak üzere olduğu için Cavit Çağlar bir banka daha satın alamazdı. Bu ortaya çıkınca Çağlar bankayı Dinç Bilgin'e devretti. Bilgin bankayı hortumladıkça hortumladı. 2000

yılında devlet bankaya tekrar el koyduğunda zarar 466 milyon dolardı. Bankadaki mevduatın neredeyse tamamı kredi olarak Bilgin'e ait şirketlere verilmişti. O zamanlar Sabah gazetesi başta olmak üzere Takvim, ATV, pek çok ekonomi dergisinin sahibi Dinç Bilgin'di... Bu gazetelerin özelleştirme borazanlığını yapmalarında, içlerinde tek satır işçi ve grev haberi olmamasında hayret edilecek bir şey yok o halde.

Sünerbank'tan biz giyiniyorduk

Onlar, at gözlüklerini takmışlar, sadece kendi pencerelerinden dışarıya bakıyorlar ve her zaman her şeyin en iyisini kendilerinin hakettiğini düşünerek bu kamu kurumlarından kendi paylarına ne düşeceği hesabını yapmakla meşguller.

Oysa, KİT'lerde çalışanların bakmakla yükümlü olduğu aileleri var bizler de çocuklarımızı iyi okullarda okutarak, ülkeye yararlı fertler olarak yetiştirmek istiyoruz. Bizim çocuklarımızın da çikolata yeme ve istediğini giyme hakları var.

Devletten patron olur mu?

Devlet tavuk çiftliği açar mı? Devletten patron olur mu? Devlet niye giydiklerimizi üretsin? Diyorlar... Oysa onlar Sünerbank'tan giyinip, Et ve Balık Kurumu kuyruğuna girip et ve yumurta

almadılar hiç. Paşabahçe mamulü ince belli bardaklarla çay içenler, Beykoz Kundura'dan ayakkabı giyenler de onlar değildi. Tüm bunlardan biz yararlanıyorduk.

Onlar devletin kendi yararlarını gözetken bir patron olmasına karşı değiller. Onlar devletin kamu yararına, bizler yararına bir şeyler yapmasına karşılar. Yani uzun yıllar işçi sınıfının mücadelesi sonucunda gelişip güçlenen sosyal devlet anlayışına karşılar. Çünkü devlet hastanelerinden, SSK'lardan yararlanan bizleriz. Parasız eğitimden

Nevin Baykal

yararlananlar bizim çocuklarımız.

Geçtiğimiz günlerde Petrol Ofisi'nin özelleştirilmesine tanık olduk. Yakından izleyerek iktidarın bu kurumu özelleştirirken kimleri gözettiğini, ne gibi kişisel çıkarlar sağladığını gördük. Sözde kârlı bir şekilde sattıkları bu kurumdan devlet kâr elde edemediği gibi zararlı çıktı. Bu işletmede çalışan arkadaşlarımız sefil oldular.

Bizler ülkemizi çok seven insanlarız. Özelleştirmenin ülke ekonomisine katkı için yapıldığı şeklindeki söylemin bir aldatmaca olduğunu biliyoruz. Özelleştirmenin zararlarını biz işçiler hep birlikte yaşıyoruz.

Pek çok Avrupa ülkesi işletmelerde özelleştirme sonucunda yaşanan olumsuzlukları görüp bu işletmeleri tekrar kamulaştırma yolunda adımlar atarken, sırf IMF ve Dünya Bankası böyle istiyor diye kamu işyerlerini özelleştirmesine karşı çıkıyor, bu politikalarından vazgeçilmesini istiyor ve kurumlarımıza sahip çıkıyor.

Biz KİT'ler de çalışanlar Cumhuriyet'imizin kuruluşundan beri halkın vergileri, alın teri ile

kurulan, halka hizmet eden ve halkın kendi malı olan bu kurumları, sattırmayacağız. Özelleştirme talan ve siyasi peşkeş demektir. Biz, özelleştirme istemiyoruz. Bunun için de örgütsel kitle gücümüzü sununa kadar kullanacağız..

EMEĞİNİZİ MAYALAYIN

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, önümüzdeki günlerde daha önce İzmit'te başlattıkları, 'kadınlara mikro destek kredisi'

uygulaması için İstanbul'da da start veriyor. Olayı, yerinde araştırıp sizlerin de bilginize sunalım istedik.

"Üretmek ve daha iyi yaşamak için emeğinizi maya'layın!" bu bir çağrı, çağrıyı yapan Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı. Maya, bir mikro ekonomik destek işletmesi ve Vakıf'ın yürüttüğü programlardan biri. Çok yağmurlu İstanbul Nisan'ında Maya Projesi'ni enine boyuna konuşmak için Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı'nın kapısını çalıyoruz. Birkaç katlı vakıf binası çok hareketli, her kapıdan ellerinde, kağıtlar, afişler bulunan çeşitli yaşlardan kadınlar çıkıyor, arı gibiler. Telefonlar ise hiç susmuyor. Her zamanki "ya geç kalırsak saplantımız" nedeniyle biraz erken gitmişiz. Konuşacağım arkadaşlar toplantı halindeydiler. Olsun, çayımızı içtik, gazetemizi karıştırdık. Zaman akıp gitti. Toplantı bitti. Söyleşi için sözleştiğimiz Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı Proje Koordinatörü Berrin Yenice ile sakin bir oda bulduk ve başladık konuşmaya. İsterseniz önce biraz diğer çalışmalarımızdan bahsedelim dedi Berrin Hanım, ne itirazımız olabilir ki? Vakfın, kadınları ekonomik olarak güçlendirme hedefi çerçevesinde yerine getirdiği 5 program varmış. Bunlar sırasıyla şöyle:

- Kadın girişimciliğini destekleme; mikro kredi programı,
- Geleneksel becerileri yeni ürünlere yönlendirme desteği,
- Yeni iş alanları keşfetme desteği
- Eğitim ve pazarlama desteği
- Tasarruf grubu geliştirme desteği

Kadınlar grup oluşturuyor

Mikro kredi meselesine geçmeden ilgimize çeken ve başka kadınlara örnek olabileceğini düşündüğümüz, tasarruf grubu geliştirme desteği hakkında bilgi edinmek istiyoruz. Bu program Deprem Bölgesi'nde yürütülüyormuş şöyle anlatıyor Berrin Yenice: "Kadınlar birer grup oluşturuyorlar. Gruplardaki kadın sayısı 5-

Belgin Günaltan ve Berrin Yenice

15 arasında değişiyor. Biriktirebildikleri kadar biriktirmeye başlıyorlar. Kadınların gerçekte bu birikimlere çok ihtiyaçları var. Tasarruflar biriktiriliyor ve bankada hepsi adına ortak bir hesap açılıyor. Amaç sadece para biriktirmek de değil. Çünkü kadınların öncelikli ihtiyacı borç para almak oluyor. Tasarruf gruplarında bu temel ihtiyaçlarını gidermek için, bir çeşit kendi fonlarını yaratmış oluyorlar."

Şu anda 20 tasarruf grubu varmış ve en eski grup 1.5 senedir varlığını sürdürüyormuş. Şöyle devam ediyor konuşmasına Berrin Hanım "Gruplar kendi içlerinde bu parayı döndürüyorlar. Başlangıçta pek dikkat çekmiyordu ama şimdi 10 milyon borç alan da var, 200 milyon alan da var. Bu borç fondaki paralara göre ayarlanabiliyor. Belli bir limitin üzerinde alamıyorlar. Fakat, bazı ihtiyaçlarını karşılayabiliyorlar. Bu grupların oluşturduğu 8 tane kadın kooperatifi var. O yapıların altında da bu türden bir dayanışma fonu oluşturacaklar. Grubun az parası olduğu dönemlerde de bu fondan yararlanacaklar".

Üretmek ve daha iyi yaşamak

Artık sebebi ziyaretimize yani Maya projesine gelebiliriz. Vakfın broşüründe Maya, "üretmek ve daha iyi yaşamak için emek harcayan tüm kadınları destekleyen bir kurum" olarak tanımlanıyor. İşleriniz için krediye ihtiyaç duyduğunuzda rahatlıkla Maya'ya başvurup kredi alabiliyorsunuz. Bu kredi kimlere veriliyor peki?

Kendi başına iş yapan, küçük bir tezgahı, dükkanı olan veya ürün pazarlayan kadınlara veriliyor. Maya'dan birkaç kere borç alabiliyorsunuz. Peki Maya'ya nasıl bir teminat vermeniz gerekiyor?

Maya'ya ne kadar masraf payı, ne kadar faiz ödeyeceksiniz?

Bunun için bir örnek ödeme tablosu verelim...

Alınan Borç Miktarı	250. 000.000 TL
Proje Katkı Payı	10.000.000 TL
Üyenin Eline Geçen Miktar	240.000.000 TL
Aylık Taksit Miktarı	70.750.000 TL
Taksit Adedi	4
Maya'ya Toplam Ödeme	283. 000.000 TL

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı

1986 yılında kurulan ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. Vakfın kuruluş amacı, özellikle yoksul kadınların:

- *Bireysel ve toplumsal yaşamlarını iyileştirme çabalarını desteklemek,
- * Toplumdaki rollerinin tanınmasını sağlamak,
- * Yerel düzeyde karar verme süreçlerine katılımlarını kolaylaştırmak üzere, temel ihtiyaçları etrafında organize olarak kapasitelerini geliştirecekleri platformlar yaratmaktır.

Altın günlerinden alıştığımız gibi kendi işini yapan en az 4 arkadaşınızla bir araya gelerek bir dayanışma grubu oluşturuyorsunuz. Hem düzenli toplantılarla birbirinize destek veriyorsunuz, hem de birbirinizin borcunun kefil oluyorsunuz. Proje ile ilgili bilgisine başvurduğumuz Maya Direktörü Belgin Günaltan, önce 5'li gruplarla başladıklarını ama bu sistemin işlemediğini şimdi sayıyı üçlü gruplara çektiklerini söylüyor ve şöyle devam ediyor: “Kadınların üç kişi olduklarını düşünelim. Bir kişi borcunu ödemezse yük iki kişinin sırtına biniyor. 5 kişilik bir grupta, yük diğer 4 kişi tarafından karşılanıyor ve dolayısıyla daha hafif oluyor. Dünyada bu sayı ortalama 7'dir. Fakat Türkiye'de insanlar bireysel düşünmeye o kadar alışmışlar ki çok zorluk çekiyoruz. 'Ben anama babama bile kefil olmam' diyenler var. Fakat, yavaş yavaş üyeler yeni üyeleri getiriyor. Ve bir biçimde işliyor sistem.”

Maya uygulaması önce yine Deprem Bölgesi'nde İzmit'te başlamış. Önümüzdeki günlerde bu uygulama İstanbul'da da hayata geçirilecek. Anadolu yakasında Maltepe'de, Avrupa yakasında ise Esenyurt, Bakırköy ve Kocasinan'da emekler mayalanmaya başlanacak.

Belgin Hanım, sistemi şartlara göre revize ettiklerini İstanbul'da verilecek kredi miktarını biraz artıracaklarını 500 milyon TL'sinin üzerine çıkarabileceklerini söylüyor.

Riski paylaşmak

Aynı iş yerinde çalışan kadınlar bir araya gelip kredi alabilirler mi?

“Hayır” diye yanıtıyor bu sorumuzu Belgin Hanım “Aynı iş yerinde çalışıyorlarsa bir kişiye veriyoruz. Çünkü, aynı işi yapıyorlarsa, biri batarsa hepsi batır. Biz riski üstlenen birileri olsun

diye bu yolu bulduk. Diyelim ki iki kadın var ve bunlardan birinin işleri iyi, krediye ihtiyacı yok. Bu durumda para verdiğimizde banka sisteminden farklı bir iş yapmış olmuyoruz. Bir bankadan kredi istiyorum, eşim bana kefil oluyor, bordrosunu gösteriyor vs. Bizim uygulamamızda, dışarıdan bir destek yok. Beş kadın var ve beşinin de ihtiyacı var. Madem ihtiyaçlarımız ortak, birbirimize kefil olalım diyorlar.”

Uygulama kadınlar arası bir dayanışmayı da örgütlüyor. Kadınlar bu yolla birbirlerinden iş de öğreniyorlarmış. Nasıl mı? Belgin Hanım'ın anlattıklarına bir kez daha kulak veriyoruz. “Bir gümüşçü, bir zayıflama ürünleri satan, bir de çorap satan üç kadın vardı. Birisi baktı ki iç çamaşırı çok cazip oraya yöneldi. O kadın, 200 milyonluk iç çamaşırı aldı, çok kısa sürede 500 milyona sattı. Bir haftada aldığı krediyi çıkardı.”

Kredi alan kadınların yüzde 60'ı ticaret yapıyormuş, yüzde 40'ı ise üretim. Bu kredilerden yararlanan 100 kadın varmış, 40'da sırada bekliyor.

“Peki bunun ötesi?” diye soruyorum Belgin Hanım'a, “bunun ötesi banka” diyor. Hindistan'da Azerbaycan'da bu türden bankalar varmış. Başka şehirlere açılmayı hedefliyorlar mı? Şimdilik hayır. 1000 kişiyi bulmadan daha ileri adımlar atmayı uygun görmüyorlar.

Fakat bunu sağlarsa, o zaman yalnız iş destekleme kredisi değil, iş kurmak isteyen kadınlara da kredi verebilecekler...Her şey biraz da mayanın tutmasına bağlı.

İstanbul için ayrıntılı bilgiyi (0212) 292 26 72 (4 hat) No'lu telefondan.

İzmit için ayrıntılı bilgiyi (0262) 323 45 16 No'lu telefondan edinebilirsiniz.

nedir

Amerikan sendikacılığı nedir?

Bu anlayış sendikaları politika dışında tutarak onları bir dernek olarak algılar, sınıfsal özünü yok sayar ve toplumsal alanlar için faaliyetlerini sınırlandırmış örgütler durumuna getirir. Bu sendikacılık anlayışı sendikaların politik tavır almaması gerektiğini savunur. İşçi sınıfının çıkarlarını dar bir çerçeveye sığdırmaya çalışır ve sendikaların toplumsal etkinliğini en alt düzeye çeker.

Oysa...

Siyasi demokrasinin gelişmesi, insan haklarının ve özgürlüklerinin genişlemesi ile işçi sınıfının hakları ve özgürlükleri de genişler. Kaldı ki üye ücretlerinin artırılması, çalışma saatlerinin düşürülmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ekonomik ağırlıklı olan fakat politikadan da ayrılmayan sendikal uğraşlardır. Biz ücretlerin artırılması için yaptığımız eylemlerde de coplar yedik. Onlar politik mekanizmaları ile üzerimize geliyorsa biz niye politika yapmayalım?

Jülide Kural:

Ev kadınıyım demek, ben evde hala ve hep çalışıyorum, demektir

Meksikalı kadın ressam Magdalena Carmen Frida Kahlo Calderon, yaşamı boyunca çektiği fiziksel acıların tersine tüm resimlerinde yaşama sevincini, mücadeleyi, direnmeyi ve halkına duyduğu sevgiyi yansıttı. Resimlerinde kendi portresini Meksikalı köylü bir kadının kıyafetiyle ya da örneğin bir işçinin tulumuyla işler. Frida, hiç tartışmasız yirminci yüzyılın en önemli Meksikalı ressamlarından biridir. Hastalıklar onun hayatı boyunca hiç peşini bırakmaz. Küçükken geçirdiği çocuk felcinin ardından ona kalan; hafif topallayan bir bacadır. Buna bir de, on dokuz yaşında geçirdiği korkunç otobüs kazası eklenir. Artık hayatı korseler, hastaneler ve doktorlar arasında geçecek; bu en sonunda sağ bacağının kesilmesine kadar böyle sürüp gidecekti. Renkli ve ilginç yaşamını akciğer yetmezliğinden yitirdiğinde, bir gün önce yaptığı son tablosunun adı "Yaşasın Hayat"tır.

Niçin Frida?

Frida, bana göre bugün de yaşayan bir kadın. Ben, bugün de olsa tavrını ve sözünü söyleyebilecek birini aradım. Frida Kahlo, bugün de büyüsünü sürdürebilen, politik bir tavır olan, özel yaşantısıyla müthiş bir cesaret gösteren bir kadın. Benim bir kadına yükleyebileceğim tüm kavramları yaşayabilecek yoğunlukta, o potansiyelde bir kişilik.

Siz sanatta kendi duruşunuzu nasıl tanımlıyorsunuz?

Benim sahnede söylediğim her şey, her duruşum, her tercihim, aslında belki buna yönelik şeylerdir. Toplumsal olarak varolan yozlaşmaya, unutmaya

Ünlü tiyatro oyuncumuz Jülide Kural, Meksikalı devrimci kadın ressam Frida Kahlo'nun son tablosundan ilham alınarak yazılmış tek kişilik bir oyunla; "Frida: Yaşasın Hayat"la çıkıyor karşımıza. Oyunun ilk gösterimleri, Şişli Etfal Hastanesi Konferans Salonu'nda önce hastalar ve sağlık personeline, daha sonra çeşitli sektörlerden işçi kadınlara yapıldı. Kadın Dayanışma Grubu'nda da etkin görev alan Jülide Kural ile oyunun genel provasında bir söyleşi gerçekleştirdik. Söyleşimize Frida'dan başladık ama söz dolaşıp Kadın Dayanışma Grubu'na ve ev kadınlığına geldi.

haline, belleksizliğe, bakıp da görmeme, duyup da işitmeme haline karşı bir protestodur. Politik tiyatro yapıyorum. Politik tiyatro yapmaya başladığınız andan itibaren de zaten genel toplumsal gerçekliğe karşı bir kaygınız var demektir. Bu gerçekliğin böyle olmaması gerektiğini

söylüyorsanız, başka bir şeyi talep ediyorsunuz, demektir.

Kadın Dayanışma Grubu'nun başından beri içindediniz. Nasıl bir deneyim?

Eylemliliklerimizde bütün kadınlar bir araya geliyoruz. Bu bir araya gelişlerimizde de en temelde ortaya koyduğumuz bazı ilkeler var. En temelde, ataerkil, yani şiddet üreten bir toplumsal düzene karşı bir kadın dili ve kadın tavrını geliştirmeyi amaçlıyoruz. Bu kadın dili ve kadın tavrından kastımız da öğrendiğimiz ya da zaten bildiğimiz bir şeyi uygulamak değil. Öğrendiğimiz,

araştırdığımız, başka türlü olmasını düşündüğümüz yeni bir dünyayı hedefleyen bir dil arıyoruz.

Kadın Dayanışma Grubu olarak aslında çok geniş bir yelpazedeyiz, çok farklı düşünen kadınlar bir aradayız. Aramızda anarşistler var, marksistler var, birçok küçük burjuva kadını var, müzisyenler var, işçi kadınlar var, Kürt kadınları var, Çingeneler var. Bir araya gelip aslında beşbin yıldır bize dayatılan böylesi bir ataerkil kültürü reddetme üzerinden şiddeti değil barışı öngören bir dili kurmak için bir tür araştırma ve pratik yapıyoruz. Şu anda geldiğimiz nokta da bizim için çok önemli ama asla yeterli bir nokta değil. Özellikle de dünyanın haline baktığımız zaman, yani şiddetin

bu kadar çevremizi sardığı ve herkesin de oturup televizyonlarda şiddet sahneleri izlediği bir yerde biz kadınlara çok daha fazla görev düşüyor diye düşünüyoruz. Savaşlarda şiddeti üreten gerçekten de erkek mantığıdır. Burada erkek cinsiyetini değil, şiddet üreten, egemenlik üreten başka bir kimliği

egemenlik üreten başka bir kimliği sorguluyoruz. Bunun karşısında bir kadın tavrının, bir kadın dilinin çok daha başka bir yere bizleri götürebileceğini düşünüyoruz.

Yakın zamanda bir etkinlik planlanıyor mu?

Bizim belirlediğimiz ve şunu yapacağız dediğimiz bir şey yok. Bütün Türkiye’de yürüyen bir iletişim ağı var. Ve sayımız da sürekli artıyor. Birbirimize ulaşmaya ve birbirimizi dinlemeye çalışıyoruz. Barış eylemleri hep devam ediyor zaten kadınların.

Muhafif bir hareket olarak hangi teorik zeminden hareket ediyorsunuz? Kimi muhalif hareketler temelde ekonomik yapıyı, kimisi kültürel özellikleri yerleştirebilir. Siz araştırıyorsunuz dediniz ama belli çıkış noktalarınız var mı?

Bugün içimizde çok farklı yelpazede ve çok farklı düşüncülerde kadınlar var. Ama bana sorarsanız, egemenlik ilişkisi önemli. Egemenlik konusunda da yine ben sınıfsal çelişkinin de beraberinde getiren başka bir temellendirmeden söz edebilirim. Ama içimizdeki bir başka kadın başka bir yerden kendini temellendirebiliyor. Zaten biz ancak böyle, yani tartışarak erkek mantığının, o ataerkil mantığın dışına çıkabileceğimizi düşünüyoruz..

Kadın Dayanışma Grubu’nu ‘evin içine’ taşımak oldukça zor olsa gerek. Siz belli aşamalar kaydettiğinizi düşünüyor musunuz?

Evet. Biz bunu belli bir noktaya kadar başarabildiğimizi düşünüyoruz. Şöyle oldu, birçok kadın, kendi evinin içinde,

çok özel yaşadığı sorunları bizimle paylaşabildi, bunları ifade edebildi. Bu ifade, bizim onları dinlememizle ilgili bir şey değildi. Biz de çünkü ifade ediyorduk bazı şeyleri. Bu, bir tür ortaklaşma, bir tür birbirini anlama haline dönüştüğünde belli bir gerçeği yani Batılı, beyaz, Türk vb. olan kadınların aslında ev içindeki şiddeti çok daha yoğun yaşadıklarını gördük. Fark etmeden size sinmiş bazı şeyler var. Siz karşı çıktığınızı düşünüyorsunuz belki ama bir şekilde bazı şeylere hayır diyemediğimizi görüyorsunuz. Daha feodal şartlar içinde yaşayan kadınlar da, tabii toplumsal hayatta savaş ve şiddetin çok daha ağır boyutlarını yaşıyorlar. Ama evlerde bunun belki tanımı daha kolay oluyor onlar için, çünkü bu daha bildikleri bir şey.

Yaptıkları ilk özgürlük tanımına, bizim bilmediğimiz çok farklı noktalar dahil oluyor.

Kesinlikle. Evdeki şiddet sizi özgürlüğünüzden eder. Her zaman bire bir dayak da olmayabilir, şiddet bir tavır olabilir, bir yaşama biçimi olabilir, kurallar bütünü olabilir, toplumsal hayatın sizin üzerinizde uyguladığı baskı olabilir. Evlisinizdir ve bir türlü dışarı çıkamazsınız, çünkü o evliliği kafanızda kıramazsınız. Bu tür durumların içindeki şiddet, sansür özgürlüğünüze mal olur.

Bütün

bu konularda biz yüzde yüz çok iyi bir noktadayız diye söylemiyorum ama bunları tartışabilir bir haldeyiz. Ben bunun çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Yani birçok konuşulamayan şeyin kendi aramızda

çok konuşulabilir, çok tartışılabilir bir hale geldiğini gördük. Örneğin kadınlarda bir evde olma hali vardır. Fakat şöyle bir tanım giderek yaygınlaşıyor: Ben ev kadınıym demek, aslında ben de çalışıyorum demek ile çok özdeş bir şey artık. Çünkü ben evde çalışıyorum, ben evde hala ve hep çalışıyorum. Bu anlayış çok yaygınlaştı. Yani ben oturuyorum, kocam çalışıyor ve parayı o kazanıyor değil. Ben, günde 24 saat çalışıyorum, o, 8 saat çalışıyor. Ben bu anlayışın çok önemli bir toplumsal dönüşüm olduğuna inanıyorum. Buradan başlayacak bir dönüşümün birçok yeni dönüşüme ciddi olarak zemin sağlayacağını düşünüyorum.

JÜLİDE KURAL KİMDİR?

1983’te ODTÜ Felsefe Bölümü’ne başladı ve Ankara sanat Tiyatrosu’na bursiyer olarak girdi. İlk olarak Ankara Sanat Tiyatrosu’nda Murathan Mungan’ın “Taziye” adlı oyununda profesyonel olarak tiyatroya başladı. Felsefe bölümünde okurken konservatuvarın tiyatro bölümünün sınavlarını da kazanınca iki okulda birden okumaya başladı. Akşamları tiyatro yapıyor, gündüzleri iki okula birden devam ediyordu. Saygılar Bizden, Süper Baba ve Yalnızlar adlı dizilerde oynadı. Özellikle Dostlar Tiyatrosu, farklı tiyatrolara girse de dönüp geldiği bir

adrestini onun için. Tiyatro Stüdyosu’yla “Kan Kardeşleri” müzikalinde oynarken Avni Dilligil En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü’nü, Mehmet Ulusoy’un “Sevda Bulut” oyunundaki rolüyle Ulvi Uraz Yılın En İyi Oyuncusu Ödülü’nü aldı. “İçimdeki Çılgılık” adlı tek kişilik oyunla, tarih boyunca mücadele eden kadının sesini tiyatroya taşıdı. Bu oyun da ona Avni Dilligil En İyi Kadın Oyuncu Ödülü’nü getirdi. 1997-2000 yılları arasında Almanya’da yaşayan sanatçı, bir süre önce ise “Sessiz Ölüm” adlı filmle oynadı. Yeni kurduğu Tiyatro Ateş ile önce Frida Kahlo’nun hayatını sahneye taşıdılar. Gelecek sezonla birlikte sokak tiyatrosu için work shop ve yeni bir oyun projeleri bulunuyor.

ÇALIŞAN KADINLARA ANNELİK GÜVENCESİ

Hamile iken işyerinde rahatsızlandım, kanamam başladı, izin verilmediği için çocuğumu düşürdüm. Süt iznini suçluluk duygusuyla alıyordum. Ücretsiz izin kullandığım için eski pozisyonuma dönemedim. "Bunlar annelikle, meslek yaşamını birlikte yürütmeye çalışan kadınların yakınmaları.. Gerçekten de çalışan kadınlar için doğum ve çocuk bakımı bir karabasına dönüşebiliyor. Kadınlar bu yük altında ezilirken, Türkiye hala İLO'nun (Uluslararası Çalışma Örgütü) 183 Sayılı Annelik Koruması ile ilgili asgari standartları getiren sözleşmeyi imzalamadı. Geçtiğimiz günlerde Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı kadınlar 183 Sayılı Sözleşme'nin imzalanması için bir kampanya başlattılar. Bu çerçevede kadın taleplerini içeren 25 bin dilekçe Başbakanlığa sunuldu. Kampanyayı, isteklerini, yaptıklarını ve yapacaklarını **KESK Kadın Sekreteri Sevgi Göyçe** ile konuştuk.

Kampanya nasıl başladı?

Kadınların hamilelikten, çocuk sahibi olma isteklerinden dolayı işten çıkarılması veya doğum izni kullandıktan sonra da aynı işyerine dönememeleri, statü kaybını da yanı sıra getiriyor. Bunu önlemek amacıyla 183 Sayılı Annelik Koruması Sözleşmesi'nin uygulanması için geçen yıl İLO bir kampanya başlattı. Biz de İLO üyesi olduğumuz için, bu kampanyayı kendi bulunduğumuz Türkiye'de derinleştirmek ve sorun-

Hamile kalmak, çocuk sahibi olmak çalışan kadın için adeta bir işkence. Oysa uluslararası sözleşmelerde kadınların annelik hakları korunmaya alınmış. Geçtiğimiz günlerde Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na (KESK) bağlı kadınlar, Türkiye'nin imzalamadığı Annelik Koruması ile ilgili 183 Sayılı Sözleşme'nin imzalanması için bir kampanya başlattılar. Bu sese kulak verelim...

ları tespit etmek amacıyla yaklaşık 5 bin kadınla anket yaptık.

Bu anketin sonuçları oldukça çarpıcıydı. Kamu çalışan kadınların doğumdan sonraki izin süreleri yaklaşık 40 gündür. İşyerlerinde çocuk bakım üniteleri olmadığı için kadınların stres içinde kalıyorlar. İşlerini yapmak istiyorlar, ama çocuklarını çok küçükken, yani 40 günlükken bırakıp işyerine gidiyor olmaktan dolayı bir eziklik hissediyorlar. Bunu anketlerde saptadık.

Diğer taraftan Dünya Sağlık Örgütü, en azından 6 aylık bir süre kadınlar çocuklarını anne sütüyle emzirmelidirler, diyor. Ama kadınlar çocukları

40 günlükken kendi annelerine veya bakıcılara bırakmak zorunda kalıyorlar. Dolayısıyla çocuklarını oldukça erken dönemlerde süttten kesiyorlar. Bu sorunları biz nasıl giderebiliriz diye araştırmasını yaptık. İLO'nun 2000 yılında kabul ettiği 183 Sayılı Annelik Koruması sözleşmesinin bize yardım edebileceğini gördük. Bu sözleşmede "en az 14 haftalık ücretli izin zorunludur" diye tespitleri var. Türkiye'nin buna onay vermediğini, imzalamadığını öğrendik.

183 Sayılı Sözleşme neleri kapsıyor?

Sözleşme, kadınların hamilelikten dolayı bir hak kay-

bına uğramalarını önüyor. Doğum izni sürelerini kullandıktan sonra işyerlerine aynı statüde geri dönmelerini sağlanıyor. İş başvurularında herhangi bir kadının hamile kalabilme olasılığı, o kadının işe alınması önünde büyük engel teşkil ediyor. Oysa bu sözleşmeye göre işveren hamileliğinden ya da anneliğinden dolayı o kadını işe almamazlık etmediğini ya da işten çıkarılmadığını ispatlamak zorunda kalıyor.

Doğum izninin fazla olmasının kadın istihdamını olumsuz etkileyeceğini savunanlar var?

Özellikle son dönemlerde Türkiye'de kadınlar istihdamdan alabildiğine uzaklaştırılıyor. Annelik görevi, kadınlık görevi şeklinde tarif edilen geleneksel rollere doğru yönlendiriliyorlar. Doğum izni süresi gerçekten bu anlamda çok gelebilir ve kadın istihdamını gerçek anlamda azaltabilir. Ama biz bu noktada başka bir şey daha söylüyoruz. Sosyal devlet, kendi görevini gerektiği gibi yaptığı zaman kadınların üzerindeki yükler önemli ölçüde azalacak.

Siz ne talep ediyorsunuz?

Biz kendi ülkemizin sosyal koşullarının düzenlenmesi, hem kadınların kendilerini daha iyi toparlayabilmeleri, hem de çocukla olan duygusal, psikolojik ilişkilerini yoluna koyabilmeleri için 18 haftalık izin talebinin uygun olduğunu düşünüyoruz. Ancak gerekli sosyal koşullar sağlandığı zaman, bu süre 14 hafta da olabilir.

Ya kamu çalışanları dışındaki kadınlar?

Kamu çalışanlarının

koşulları itibarıyla iş güvencesi var. Oysa özel kesimde çalışan arkadaşlarımızın, emekçilerin bu konudaki sıkıntıları daha fazla. Türkiye’de özellikle tekstil sektöründe küçük işyerlerinde yoğun biçimde kadın emeği kullanılıyor, bu kadınlar güvencesiz ve sigortasız çalıştırılıyorlar ve bir sendikaları da yok. Buralarda çalışan kadınların yaşlarının 18-21 arasında değiştiğini görürsünüz. Hamilelik olasılığı olan ya da çocuklu olan kadınların bu işyerlerinde görmek zordur. Hamilelikte kadının veriminin düştüğü düşünülerek, ayrımcılık yapılmaktadır.

İşte 183 Sayılı Sözleşme, böyle bir ayrımcılığın yapılmayacağına dair bir sözleşmedir. Bu anlamda değerlidir. Türkiye Cumhuriyeti bu anlaşmanın altına imza attığı takdirde, sendikali olsun olmasın bütün kadınlar bu haktan yararlanacaklar.

Kampanya Annelik Koruması Sözleşmesiyle sınırlı değil sanıyorum?

Kampanyamızın ismi, ‘Sözümüzü örgütleyelim’. Bu, kadınların sendikal mücadelesini esas alan ve kendi talepleriyle bir mücadele alanı açmaya çalışan bir kampanyadır. Çalışma hayatının bütününe yönelik çeşitli taleplerimiz var. İşyerlerinin demokratikleşmesine dair

bir talebimiz var, terfi ve atamalarda ayrımcılığa karşı da taleplerimiz var, ama tüm taleplerimizin odağına ‘Analık Sözleşmesi’ni koyduk.

Şimdiye kadar neler yapıldı?

Mecliste kadın milletvekilleriyle görüşmeler yaptık. Özellikle CHP’li kadın milletvekilleri meseleye çok sıcak baktıklarını ifade ettiler. Düzenleme yapılması için bir kadın olarak kendilerine düşen görevi üstleneceklerini ve gereken emeği göstereceklerini ifade ettiler. AKP’li

kadın milletvekilleriyle de görüştük. Onlar da standartlara uygun düzenlemelerden yana olduklarını söylediler. Bu olumlu yaklaşımlar mecliste ne ölçüde yerini bulur bilemiyorum. Günümüzde Türkiye’de emekçilerin talepleri üzerinden bir düzenlemenin yapılması gerçekten çok zorlaştı. Özellikle devletin yeniden tarif edildiği, iş güvencesi gibi yeni yasaların kaldırılmaya çalışıldığı bir süreçte, talebimiz karşılığını ne denli bulacak bilemiyorum. Çok umudum yok açıkçası. Ama talebimizi dillendirmenin, mücadeleye içerisinde güçlenmenin ve yarın bunu büyütürken kendini daha güçlü ifade etmesini sağlayabilmenin, bizlerin görevi olduğunu düşünüyorum.

183 Sayılı Sözleşmeye ülkeler kendi özel durumlarından hareketle katkıda bulunabiliyorlar mı, bizden ne tür katkılar oldu?

183 Sayılı Sözleşme şunu söylüyor: "Bu sözleşme imzalanır, annelik hakları güvenceye alınır ve gereken uygulamalar için her ülke kendi bulunduğu sosyal koşullara göre yeniden düzenleme yapabilir." Örneğin biz şöyle bir öneri de getiriyoruz: Bu 14 haftalık doğum izninin yaklaşık 6 haftası doğum öncesi iznidir. Oysa işten

çıkarmaların bu kadar yoğun yaşandığı bir dönemde kadınlar 6 hafta süreyi kullanmıyorlar. Doğumdan önceki son 15 güne kadar çalışmayı tercih ediyorlar. Aslında bu izni daha çok doğum sonrası kullanmayı istiyor kadınlar. Yani çocuklarının ele avuca gelir hale gelmesini sağlamak istiyorlar.

Başka ülkelerde babalar için de doğum izni var?

Biz de ebeveyn izni talep ediyoruz. Doğum sonrası kadının kendini derleyip toparlaması, sağlığına kavuşması ve psikolojik olarak kendini iyi hissetmesi için bu süreye ihtiyacı vardır. Biz bu izin süresinin ücretli izine dahil olmasını istiyoruz. Daha sonra ise bebek için ve baba için de ebeveyn izni istiyoruz. Ücretsiz izin hem anne hem de baba için olsun, istiyoruz. Ayrıca bu izinler kadınların hem statü hem de hak kaybına uğramayacakları biçimde düzenlenmeli.

Babalar için de izin istiyerek, çocuk bakımına onları da katıyorsunuz, bu aile içi demokrasinin gelişmesi açısından önemli bir şey...

Evet, aile içinde demokrasi çok önemli. Ailede görev bölümü, ortaklaşma, sorunları birlikte göğüsleme gibi kavramlar olmadığı sürece bu ülkede sorunların çözülmesi mümkün değildir. Aileyi bir çekirdek, bir nüve olarak kabul edelim. Evde başlayan demokratikleşme Türkiye’nin geneline kendini taşıyacaktır, diye düşünüyorum. Bu nedenle babalar da ilk bir ayda doğum izni kullanabilmeliler. Böylece bu zor dönemlerde baba annenin yanında yer alarak ona destek olacaktır.

Bu izinler emeklilik süresine nasıl yansıtılacak?

Ücretsiz izinlerin emeklilik açısından bir sorun yaratmaması gerekli. Erkekler askere gittikleri zaman emeklilik keseneklerini yatırdıklarında hiçbir kayba uğramadan süreyi kul-

lanabiliyorlar, kadınlar da aynı biçimde emekli keseneklerini yatırdıkları takdirde, doğumdan dolayı hak kaybına uğramasınlar istiyoruz.

Kampanya nasıl karşılandı?

“Savaşın, yıkımın olduğu, kadınların, çocukların binlerce sivilin, öldürüldüğü bir dönemde anneler ve çocuklar ile ilgili kampanya yürütmenin, ne anlamı var?” diye bize karşı çıkanlar oldu. Biz kendimizi sadece kadın meselesiyle sınırlamıyoruz. Türkiye’de ve dünyadaki gelişmelere de aynı zamanda tarafız, oraya dair sözü müz de söylüyoruz. Biz bu tür mücadelelerin sınıf mücadelesini bölmediğini, tam tersine sınıf mücadelesini geliştirdiğini demokratikleşme mücadelesini güçlendirdiğini ve onun önünü açtığını düşünüyoruz.

Kadın örgütlerinden herhangi bir destek aldınız mı?

Kadın örgütlerinden destek alıyoruz. Biz kadın örgütlerine hedeflerimizin neler olduğuna dair bilgi aktardık. Onlardan görüş istedik. Onlar da desteklerini vereceklerini ifade ettiler.

Bundan sonraki aşama ne?

Dilekçelerimizi Başbakanlığa ilettik. Haziran ayında uluslararası kadın örgütlerinden, Türkiye’deki kadın örgütlerinden üst konfederasyonlarımızdaki kadın birimlerimizdeki kadın birimlerimizden, kadınların katılacağı bir sempozyum düzenlemeyi düşünüyoruz. Başarabilir miyiz bilmiyorum. Umarım bu işi DİSK, KESK, Hak- İş, Türk-İş’le birlikte yaparız. Ortak hareket etmeyi başardığımız ölçüde kadın mücadelesi güçlenecektir.

Hazırlayan:
Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fak.

İNSANİYETİN İKİ KANADI: FEMİNİZM - SOSYALİZM

Geçen sayılarımızda bahsettiğimiz Kadınlar Dünyası dergisinde, kadınlar pek çok konuyu tartışmışlardır. Tartışılan konular arasında sosyalizm ve feminizm de vardır. Mükerrerem Belkıs, Kadınlar Dünyası dergisinin 13 Nisan 1919 tarihli, sayısında İnsanîyetin İki Kanadı: Feminizm Sosyalizm başlıklı yazısında bu iki düşünce arasında ilişki kurar.

“Feminizm cereyanı sizin zannettiğiniz gibi birkaç kişinin tahayyülünden ibaret değildir. Asla hayır. O esaslı ve metin bir cereyandır, bu milletin hakiki münevverleri bu cereyana taraftardır. Hali hazırda bundan daha vasi (geniş) bir cereyan yoktur. Sosyalizm cereyanını bile geçti. Bizim memleketimizde sosyalizm henüz inkişaf edemediği halde feminizm oldukça yaygındır. Feminizm insanlığı yükselten, sefil hayattan, ızdıraptan kurtaran başlıca iki kanattan biridir. İnsanîyetin hayatını tetkik edersek medenîyetin birçok defalar beşeriyete kanatlar ihda ettiğini

ve bu kanatların beşeriyeti daha mesud hayatlara isal ettiğini görürüz. İşte Fransa ihtilal-i kebirî. İşte hürriyetin kanatları. O kanatlarla, hürriyet kanatlarıyla beşeriyet bütün kalaları, bütün zincirleri kırdı. Bütün eskileri çiğnedi. Bütün fırtınaları, kasırgaları yıktı. Yürüdü, uçtu. İnsanîyeti daha medenî hür alamlara isal etti. Ancak insanlık mutluluğa tam olarak ulaşamadı, oraya uçmak için, daha ilmi, daha büyük kanatlara ihtiyaç vardır. Bu iki kanattan biri sosyalizm diğeri feminizmdir. Bu iki kanat iki reha-kardır (kurtarıcıdır).

Osmanlı'da kadın işçiler

Türkiye'de sınırlı da olsa işçi sınıfı tarihi yazma girişimlerine tanıklık ediyoruz. Aynı şeyi kadın işçilerin tarihi konusunda söyleyemeyeceğiz. Onların geçmişleri biraz daha gölgede kalıyor. Oysa kadınlar Türkiye'de çok erken tarihlerde sanayi işçisi olarak çalışmaya başladılar. 1897 yılında İstanbul'daki kibrit fabrikasında çalışan 201 işçinin 121'i kadındı. Bakırköy Bez Fabrikası'nda çalışanların yarısını ise kadınlar oluşturuyordu. Adana; Ankara, Sivas, Konya, Kayseri'de 8000 kadın, ev içinde yün dokumacılığı ile uğraşırken, Bitlis'te 1907 yılında 5000 dokuma tezgahı vardı. Aynı yıllarda Adana'da bir Alman tarafından kurulan dokuma fabrikasında 50 kadın, 50 erkek çalışıyor ve günde 700 adet çorap üretiyorlardı.

İzmir'de de 2000 halı el tezgahında, 1906 yılında 3500 kadın işçi çalışıyordu. Bu tezgahlarda 750 kız çocuğu da halı dokuyordu.

ZEHRA KOSOVA (1911-2001)

“Ben işçiyim, elimin emeği ile bu ana kadar çalıştım, mücadele ettim ve yaşayabildim. Emeğe saygılı olmayı, emekten yana olmayı daha küçük bir çocukken annemden, babamdan gördüm ve öğrendim. Beni bu yetişme tarzım ve hayata bakışım sosyalizmle tanıştırdı.”

Bu satırların yazarı yaşamı boyunca işçi olarak çalışan ve uzun yıllar sendikacılık yapan Zehra Kosova'dır.

Zehra Kosova 1911 yılında Kavala'da dünyaya geldi. 1924 yılında mübadele ile Türkiye'ye göç ettiler. İlk sendikal faaliyetlerine 1928 yılında tütün işçisi olarak çalıştığı fabrikada başladı. 1951 yılında çalıştığı sendika kapatıldı ve kendisi de tutuklandı. İki yıl hapis yattı. Çıktıktan sonra

tekrar tütün işçiliğine ve sendikal faaliyetlerine döndü. Bu günleri şöyle anlatıyor kendisiyle yapılan bir röportajda “...hapisten çıktıktan sonra hiç kolay olmadı benim için. Kasımpaşa'da 8-10 metrekare tek göz odada 8 lira verip kızımınla yaşıyordum. Bırakacak kimse olmadığı için de işyerine götürüp tütünün üzerine yatırıyordum. Patron geldiğinde kızımın üzerini bezle örtterek gizliyordum.”

Koşulları çok zordu ama o yılmadı Zehra Kosova sendikal mücadeleye devam etti ve 35 bin üyesi olan Tütün Sendikası'nın 29 yıl boyunca saymanlığını yaptı. Sektörde artan makineleşme el emeğine olan ihtiyacı azaltınca, tekstil iş kolunda çalışmaya başladı. Tüm hayatı boyunca işçi kaldı ve 1970'te işçilikten emekli oldu. 18 Ağustos 2001 yılında İstanbul'da yaşama veda etti.

Evli kadının görevi

Kadın magazin eklerinde ve kadın dergilerinde, eşinize şöyle yemek hazırlayın, gönülünü böyle hoş tutun türünden, pek çok görev listesi sıralanır. Bu, “kocaya karşı görevler” listesi tarih içinde oldukça evrime uğramış durumda. 1467 tarihli bir Alman el kitabında evli kadının görevlerinden birinin erkeğin dişinin çekildiği sırada onun yanında bulunup elini tutmak olduğu yazılmaktaydı. Bu el kitabında diş hekimi dişini çektiği sırada dişçi koltuğunda oturan ve bir eliyle karısının elini tutan bir koca resmi de yer almaktaydı.

Bir portre

Kadın olmaktan memnunuz ama...

Bu kez Kartal'da Petrol İş Sendikası İstanbul 2 No'lu Şubesi'nde idik. Malazlar ve Benckiser'de çalışan kadın arkadaşlarla, sohbet ettik. İşyerinde, sokakta ve toplu taşıtlarda kadın olarak erkek toplumuyla cebelleşmekten, sendikayla ilişkilere, özelleştirmeye ve 1 Mayıs'a kadar çok geniş bir yelpazede seyretti konuşmalar. Arkadaşların çoğu gece vardiyasından çıkmıştı. Ayakta

zor duruyorlardı. Ama sağ olsunlar, hiç tıklamadı söyleşi. Çay içtik, sohbet ettik, kızdık, gülüştük, fotoğraf çektik. Sonra hep beraber sendikanın balkonuna oradan da öğle yemeğine çıktık. Bir parti de orada çevirdik. Öğreticiydi, güzeldi, samimiydi. Ne diyelim; dilinize, aklınıza, fikrinize sağlık arkadaşlar.

Nerede çalışıyorsunuz, çalışıyor ol- maktan memnun musunuz?

Sebahat Yayla: Malazlar'da üretim bölümünde çalışıyorum. Bekarım, rahatım, iş yönünden herhangi bir sıkıntım yok işe de sosyal yaşama da kendimce vakit ayırabiliyorum.

Mihriban Şan: Benckiser'de çalışıyorum, bekarım ben de çalışmaktan memnunuz.

Filiz Albayrak: Benckiser'de çalışıyorum üretim bölümündeyim.

Ayfer Şeker: Malazlar'da çalışıyorum. Lise mezunuyum. Üretim de çalışıyorum ayrıca açık öğretim de okuyorum. İşimden memnun sayılıyorum.

Yasemin Önal: Malazlar'da çalışıyorum. Bekarım çalışıyor olmaktan memnunuz.

Fatma Algül: Malazlar'da çalışıyorum ben de çalışmaktan memnunuz.

Hacer Petek: Malazlar'da üretim bölümünde çalışıyorum. Bekarım işimi seviyorum ve çalışmaktan memnunuz.

Hüsnüye Güven: Evliyim Benckiser' de çalışıyorum. Bir oğlum var.

İşyerinde kadın olduğunuzdan dolayı karşılaştığınız sorunlar var mı, size farklı davranıldığı oluyor mu?

Sebahat: Evet var. İşyerinde biz kadınlar erkeklere göre daha fazla baskı altındayız. Her davranışımız izleniyor. Ayrıca yöneticiler erkek olduğu için onlar kendi aralarında daha iyi iletişim kuruyorlar.

Ne gibi?

Sebahat: İşle ilgili bana bir şey söylenmesi gerektiğinde doğrudan bana değil, erkeklere yöneliyorlar. Onlarla daha rahat iletişim kuruyorlar. Bizi daha beceriksiz mi, bilgisiz mi görüyorlar bilemiyorum. Kızdıkları zaman da öyle erkeklere daha farklı davranıyorlar. Bize karşı daha sert bir tutum sergiliyorlar.

Fatma: İşimizi en iyi şekilde yapıyoruz. Fakat, yaptıklarımızda hep kusur aranılıyor.

En ufak bir hatamız bile abartılıyor. Davranışlarımız daha sıkı denetleniyor. Mesela erkekler makineden makineye istedikleri gibi geziyorlar hiçbir şey olmuyor. Biz kadın olarak bir arkadaşımıza bir şey lazım oldu onu götürmeye kalktık, bu, suç oluyor. "Ne geziyorsun?" deniyor. Sanki biz kaytıyoruz.

Ayfer: Biz karşılıklı çalışıyoruz, karşımızda çalışan arkadaşımıza bir şey söyledik; tek kelimelik. Bu üstlerimiz tarafından görüldüğünde olay oluyor. "Sen çok konuşuyorsun" diye uyarılıyor. Erkekler kendi aralarında konuşuyor, el şakaları yapıyorlar ama kimse onlara bir şey demiyor.

Yasemin: Bir de benim gözlemlediğim, erkekler çok çok rahatlar. Küfürlü konuşabiliyorlar. İnsan bir kadın olarak rahatsız oluyor.

Bir nevi taciz yani? Evet.

Hacer: Uyardımaya çalışıyoruz bir biçimde ama uyardığımız zaman da biz kötü oluyoruz. Ya da daha çok üzerine geliyorlar insanın.

Mihriban: Bizim Benckiser de bu kadar ayırım olmuyor. Bence işveren eşit davranıyor. Kadınların yerleri belli. Üretim bölümünde ve makinelerin çıkışlarında çalışıyoruz. Herkes geldiği zaman yerini biliyor. Bizde de tuvalete gitme sorun oluyor.

Hüsnüye: Ne olursa olsun kadınlar eziliyor.

Mihriban: Hüsnüye abla kadınlar eziliyor da. Etiketi, erkeklere verirler mi şimdi etiketin önüydü arkasıydı. Erkek nasıl yapacak? Onlar beceremezler bizim yaptığımız işleri.

Kadınlar ve erkekler farklı farklı işler mi yapıyorlar?

Mihriban: Evet biz toplam 9 kadınız ve makine çıkışlarında çalışıyoruz.

Ücretler arasında farklılık var mı?

Mihriban: Hayır.

Ayfer: Esasında bazı insanlar çok çalışıp çok yoruluyorlar. Fakat bazılarının işleri o kadar ağır değil. Mesela arkadaş çok yoruluyor. İhracatla da o meşgul oluyor. Bir başkası daha az çalışıyor ve o da aynı ücreti alıyor. Dolayısıyla eşitlik olmuyor.

Filiz: Benckiser de bence ücret farklılığı var. Operatörler ve mikşiler daha fazla ücret alıyor.

Çalıştığınız iş uzmanlık gerektiriyor mu?

Filiz: İşin açıkçası herkesin yapabileceği bir iş. Belki onların işi zor ama bizimki de kolay değil. Kadın olarak biz de çok eziliyoruz. Çıkışlarda çalıştığımız için bazen 8 saat boyunca yerimizi değiştirmeden kalabiliyoruz. Sayımız da az olduğu için başka seçenek yok. Bu çok yorucu bir çalışma.

Mihriban: Bazen de 12 saat boyunca yerimizden hiç kımıldamıyoruz.

Siz hiç konuşmadınız?

Hüsniye: Ben de gerçekten çok çalışıyorum ve çok yoruluyorum. Eşim işsiz. İşte çalışıyorum eve geliyorum, çocuk var evde de çalışıyorum. Eşimin işi olsa çıkacağım.

Eşiniz yardımcı olmuyor mu?

Hüsniye: İşine geldin mi yapar, işine gelmedim mi yapmaz.

İşine ne geliyor mesela?

Hüsniye: Keyfi varsa yapar bir şeyler keyfi yoksa yapmaz. Ama çoğu zaman yük benim üzerimde. Öyle işte.

Ev işleri genellikle sizin üzerinizde yani, bulaşık.

Hüsniye: Bulaşık, temizlik, yemek, eve geliyorum evde de yoruluyorum. Günde 4 saat ya uyurum ya uyumam.

Madem eşiniz evde oturuyor ev işlerini o yapsa...

Hüsniye: Çocukla uğraşır esasında. Bırakacak kimse olmadığı için çocuğa o bakıyor. Arada bazı şeyler yapıyor yapmasına ama ne kadar yaparsa yapsın, senin yaptığını

Sebahat, Mihriban ve Filiz

tutamaz tabii

Hacer: Ev işleri genellikle daha genç olanların üzerinde oluyor. Ben bekarım ama ben de aynı durumdayım. İşten çıkıp eve geliyorum ve ev işlerini ben yapıyorum.

Kadın olarak kendinizi nasıl hissediyorsunuz, dışarıda sokakta, taşıtlarda, karşılaştığınız sorunlar ?

Fatma: Yolda yürürken çok dikkatli bakmalarından rahatsız oluyorum. Sanki yolda yürümek bile hata. Toplu taşıt araçları çok rahatsız edici.

Hacer: Ben de öyle. Bakışlarıyla sizi rahatsız ediyorlar. Aynı yere iki kere bakıyorlar. Sorun oluyor.

Yasemin: Erkekler, taşıtlarda kadınların üzerlerine odaklanıyorlar.

Fatma: Ben bir işim olduğunda bir tarafa gitmek istediğimde rahat rahat sağıma sola bakamıyorum. Aslında çalışmak çok güzel. Fakat şartlar ağır. Ben mesela aileme bakıyorum. Ev işlerini de ben yapıyorum, maddi yük de benim omzumda. Şu anda bu toplumda çalışmak zorundayız.

Yasemin: Ben kadın olmaktan memnunum.

Ayfer: Kadın olmak elbette güzel bir şey. Ama zahmetli. Erkekler bakıyorlar onlar bize göre daha rahatlar, daha özgürler. Bizde öyle bir rahatlık yok. Ben tek başıma yolda yürüyemiyorum, rahatsız oluyorum. Tedirgin oluyorum. Bir şey yapacaklar bir şey söyleyecekler gibi geliyor. Erkekler akşamları arkadaşlarıyla bir yerlere gidip bir şeyler içip rahatlıkla sohbet edebiliyorlar. Ben de istiyorum ama yapamıyorum. Bir kız arkadaşım akşam dışarı çıkmaya kalksam mutlaka bir bela gelir başımıza. Bırak gece çıkmayı, kız arkadaşınla yolda gülüp, sohbet etmen bile dikkat çekiyor. Gülüşmelerin karşındaki insanları rahatsız ediyor. Erkekler açısından böyle bir sorun yok. Ben sırf o rahatlığı yaşamak için erkek olmak istemedim.

Biz vardiyalı çalışıyoruz. Gece vardiyasından saat birde çıkıyorum. İş, Kartal'da evimiz de Rahmanlar'da beni babam almak zorunda kalıyor. O saatte taksi de var, minübüs de. Ben niye tek başıma gide-meyeyim, niye beni babam almak zorunda kalsın? Tüm bunlar dışında kadın olmaktan tabii ki memnunum.

Filiz: Ben de kadın olmaktan memnunum hiçbir şikayetim yok. Ama kadın olarak dışarıda bazı tacizlerle karşı karşıya kalıyoruz. Bir şey diyemiyorsunuz tabii.

Siz öyle bir şey yapar mısınız birilerini rahatsız eder misiniz?

Filiz: Tabii ki yapmam.

Yasemin: Biz kadın olarak kendimize yakıştıramayız böyle bir şeyi.

Ayfer: Laf atma erkeğin baskın olmasıyla ilgili bir şey. Bu bizim kültürümüzde var. Erkekler bunu bir hak olarak görüyorlar. Sanki en doğal hakları.

Mihriban: Bu toplu

Yasemin: Kadın olmak zor dışarıda yürümek bile kimi zaman hata olarak değerlendiriliyor. Bakışlar, el tacizleri her türlü olumsuzluk var.

Yasemin: İnanın yaş da fark etmiyor. Genç yaşlı tüm kadınlar tehdit altında. Bir komşumuz var annem yaşımda "geçenlerde kadın tek başıma minübüse binemedim" diyor.

Mihriban: Otursan bile minübüste bir erkek yanına oturduğu zaman hemen rahatsız etmeye başlıyor. Yolda yürüyorsun hemen lafla tacize yöneliyorlar.

Ne yapmak lazım, bağırarak mı gerekiyor?

Hacer: Tepki gösterdiğinde, bu kez sen edepsiz oluyorsun.

Fatma: Bence tepkiyi göstereceksin.

Ayfer: Bence de tepki göstermek lazım. Toplum ne derse desin.

Mihriban: Erkekler kadın ve erkeğin eşit olduğu bir düzene alıştırmamışlar kendilerini. Bir erkek gece dışarı çıkıp rahatlıkla gezebiliyor, ama bir kadın gezemiyor. Kadının sokağa çıkmasına eşitliğin bir gereği olarak değerlendirmiyorlar. Kadınları daha pasif görüyorlar. Ama biz onlardan daha üstünüz.

Sebahat: Ben bakışlardan rahatsız olmuyorum ama benim sıkıntım geceleri. Gündüz rahatım fakat akşamları tedirgin oluyorum. Özellikle toplu taşıtlarla yaklaşım rahatsız ediyorlar. Yorgun argın gece vardiyasından çıkıyorsunuz, uygunsuz bir şey yapmışsınız gibi tuhaf tuhaf bakıyorlar. Erkekler için gece vardiyası bu kadar sorun olmuyor.

Biz koyu sohbe dalmışken kapı açılıyor. İçeriye Serpil Gündoğdu, Hatice Aikan ve Sevgi Hıraca giriyor. Serpil'in doktora gitmesi gerekiyormuş, Hatice de ona eşlik etmiş. İkisi de Benckiser'de çalışıyorlar. Ne de ise Petrol İş'in İstanbul 2 No'lu Şubesi'nde görevli. "Ben de kadını ben de çalışan bir kadını niye girip sohbe karışmayayım" demiş. İyi de etmiş. Çalışıyor olmaktan memnun olup olmadıklarını onlara da sorduk, sohbetin bir yerinden onlar da girdiler mevzuza...

Serpil: Çalışmaktan memnunum. Üreten olmaktan memnunum. Kendi ayakların üzerinde durmak istiyorsan başkasına bağımlı olarak yaşamak istemiyorsan, çalışmak zorundasın.

Hatice: Çalışmaktan ben de memnunum. İnsanın ekonomik özgürlüğünün olması, başkalarına bağılı olarak yaşamaması, gerçekten çok güzel bir şey. Çalışıyorum, istediğimi alabiliyor istediğim yere gidebiliyorum.

Çalışmanın özgürleştirdiğine inanıyor musunuz?

Hatice: Bence kadın hiçbir zaman özgür değil. Çalışsa da değil çalışmasa da değil.

Serpil, Sevgi (ayaktaki) ve Ayfer

Kadın olduğumuz için her zaman her yerde geri planda kalıyoruz. Hava kararmadan evde olmak zorundayız.

Serpil: Dışarı çıkma meselesinde beni ailem kısıtlamadı. Çok fazla tacizle karşılaşmadım. Taşıtlarda gözle taciz edenler oluyor tabii.

Sendikalı olmak sizce ne anlama geliyor avantajları neler?

Sebahat: Sendikalı olmak sendikasızlıktan elbette daha iyi. Sözleşmeyle kazandığımız bazı haklar var. Sözleşme olmazsa işveren her şeyi istediği gibi değiştirebilir. Ama sözleşme olursa o kadar rahat davranamaz. Her şey maddelerle belirtilmiştir, o madde orada durduğu sürece bir şey yapamaz artık.

Mihriban: Sendikalı olmaktan memnunuz. Bizlere destek oluyor çıkarlarımızı savunuyor.

Hatice: Bazı konularda arka çıkmıyorlar. Önemli destekleri var ama bazı konularda haklarımızı tam savunduklarını düşünmüyorum. Bizim işyerinde arkadaşımız işten atıldı ben bu konuda yeterli kadar etkin olmadıklarımızı düşünüyorum.

Neden çıkardılar?

İş yok dediler. Arkadaşlarımız çıktı. Bir ay sonra her yer ful çalışıyor.

Serpil: Burada toplantı yapılmıştı. Ama toplantıda hiç kimse fikrini özgürce söylemedi. Burası madem bizim güvendiğimiz yer sendikamız, konuşmamız lazım. İşyerinde bantların arkasında herkes konuşuyor ama buraya gelenler susuyorlar. Sendikalı olmaktan ben memnunuz. Bazı eksiklikler olabilir ama işveren karşısında güçlü pozisyonda kalmamız yine sendika sayesinde oluyor. Belki kimi durumlara onlar da yetişmiyor. Yine de en iyi işverenden en kötü sendika daha iyidir.

Ayfer: Sendikalı olmak güzel bir şey. Senin yetkililere ilemediğin taleplerini onlar bir biçimde iletiyor. Bizim haklarımızı savunması güzel bir şey.

Siz sendikal faaliyetlere katılmayı düşünmüyor musunuz?

Ayfer: Tabii ki düşünürüm. Elimden geldiği ölçüde bir şeyler yapabilirim.

Serpil: Eğer emekçiye çalışıyorsa sendikal faaliyetlere katılmak zorunda. Hakkını almak istiyorsan tabii ki sendikanın yanında olacaksın.

Yasemin: Sendikalar önemli kuruluşlar. Sizin işverene ilemediğiniz isteklerinizi, resmi kuruluş oldukları için onlar daha rahat iletebiliyor.

Yasemin, Fatma ve Hacer

İş yerlerinizde kadın temsilci var mı peki?

Serpil: Hayır yok. Malazlar'da bir kez olmuş galiba. Ben o zaman çalışmıyordum.

Fatma: Ben de sendikalı olmaktan memnunuz.

1 Mayıs'a katılıyor musunuz? (Birkaç kişi birden) Yok katılmadık şimdiye kadar.

Özelleştirme hakkında ne düşünüyorsunuz?

Yasemin: Ben özelleştirmeye karşıyım. Devletin malı neden satılsın başkasına. Satın alanlar da kendi adamlarını getirip yerleştirecekler. İnsanlar işlerinden olacak.

Sebahat: Belki iyi olur. Daha fazla özel işletme olacağı için rekabet sayesinde, herkes daha iyi çalışır.

Serpil: Özelleştirmeye ben de karşıyım. Olmasın. 1 Mayıs'a gelince esasında katılmak istiyorum. Çünkü 1 Mayıs bizlerin, işçilerin bayramı.

Ben 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün kutlanmasından da yanaydım O zaman izinliydim, arkadaşlara "kutlandı mı?" diye sordum, tören düzenlenmemiş ama hediye vermişler. Ben de aldım hediyemi. Teşekkür ederim. Ama yine de kutlama olmasını isterdim. Konuşmalar yapılsın, skeçler olsun.

1996 yılında 8 Mart'ta Yalova'da bir kutlama yapıldı. Ben iki arkadaşla gittim. Çok güzel bir kutlamaydı. Hayatımda gördüğüm en güzel 8 Mart'tı. İnşallah bundan sonra da yapılır.

Yasemin: Bence 8 Mart'ta tatil olsun da sosyal faaliyetlere katılalım

Ayfer: 8 Mart'ta bir saatlik bir süre ayrılıp, o günün öneminin anlaşılması için bir şeyler yapılsa o bile iyi olur.

Siz bir şeyler yapmaya kalksanız olmaz mı engellenir misiniz?

Ayfer: Kalkışmadık ama dakikalar aranıyor. Engellenir halinde. Bilmiyorum. Ne tür tepki verirler bilemiyorum.

Nasıl bir toplumda yaşamak isterdiniz?

Ayfer: Eksik olan her şeyin artı olmasını isterdim. Erkek daha baskın diyoruz ya niye bir kadın öyle olmasın, niye erkeklerin yaptıklarını bir kadın da yapmasın. Eşitlik olsun istiyorum. Ben sokakta istediğim saatte istediğim kişiyle rahat rahat dolaşmak istiyorum.

Fatma: Ben de kısıtlanmamak istiyorum.

Kim kısıtlıyor mesela?

Fatma: Toplum, aile. Sen de onlara çevreye, aileye uymak zorunda kalıyorsun. Ben kendi kararlarımı kendim vermek isterim ama bu toplumda veremiyorum engelleniyorum.

Serpil: Ben başta-kilerin değişmesini is-

Hatice ve Hüsnüye

tiyorum ilk önce.

Yasemin: Değişiyor değişiyor yine aynı. Gelen gideni aratıyor.

Serpil: Türkiye'nin güzel olması için kadınların ikinci sınıf olma durumlarının ortadan kalkması bir de paranın hakimiyetinin ortadan kalkması lazım.

Hüsnüye haricinde hepiniz bekarsınız, evlenmek istediğinizde nasıl bir erkekle evlenirdiniz, daha eşitlikçi olan erkekleri mi seçerdiniz?

Serpil: Bence erkeğin her konuda destek olması lazım. Ben de çalışıyorsam o da çalışıyorsa bana ev işlerinde yardımcı olmasını isterim. Esasında çalışmadığım zaman da yardım etmeli. Eğer çocuğu ben yediyorsam altını da o temizlemeli. Öyle birini tercih ederdim.

Hatice: Serpil'e katılıyorum. Tabii ki yardım etmesi lazım. Ama çoğunluk yapmaz böyle şeyler.

Sevgi Hiraca: Bence böyle konuşmamak lazım. Yapmaz diye önceden kabul edersen. Ben öyle dersem sen öyle dersin, erkek de yapmaz. Yapacak bence erkek, çalışsam da çalışmasam da yapmak zorunda. Hayat müşterek. Avrupa'da yetişmiş bir erkek niye böyle düşünmüyor peki... Erkeklerin doğası böyle değil. Türkiye'dekiler genel olarak böyle. Yetiştirilmeden kaynaklanıyor maçoluk.

Ben öyle erkek gördüm ki hayatım da "vay bizim kadın yine ayakkabı mı boyamamış" diyor. Senin ayakkabını asla boyamak zorunda değil. Otur kendin boya. "Evdeki her şey otomatik. Yapsın ne olacak" diyorlar. Çoğu da "ben para kazanıyorum onu besliyorum, o kadın bu işleri yapmak zorundadır" diye düşünüyor. Çok yanlış. Erkekler evliliği ticarete dökmüşler. Nasıl patron işçisinin kafasına bindikçe binip, "ben ona para veriyorsam, her türlü işimi yaptırırım" diyorsa, erkekler de öyle. Onlarda da patron zihniyeti var. "Ben kadına bakıyorsam, o, benim her dediğimi yapmak zorunda" diyorlar. Ben şu lafı çok severim: Savaşmadan kazanılmaz. Baştan yenilgiyi kabul etmeyeceksin. Erkek hegemonyasını baştan kabullenirsen, kaybedersin. Ona göre adam seçeceksin.

Böyle konuşunca bana "evlenmeden iyi davranırlar sonra değişirler" diyorlar. Her şeyin çözümü var. Evlendikten sonra değişirse siz de ona göre tavır alırsanız. Ne kadar kararlı olursanız, savaşı kazanırsınız. Buna inanıyorum. Bananeçilik yok benim hayatımda. Bozuk gördüğümüz şeylere müdahale etmek lazım.

KISIRLIK KADER DEĞİLDİR!

Evlendiniz “bir çocuğum olsun” diyorsunuz ama çabalamanıza rağmen başaramadınız. Esasında eşiniz de siz de o kadar kafanıza takmıyorsunuz bu durumu. Neticede birbirinizi seviyorsunuz. Fakat, anneanneler, babaanneler sabırsızlanıyor... Kısırlık eskisi kadar korkulacak bir sözcük değil artık... İlerleyen tıp bu konuda pek çok olanak sunuyor. Sendika hekimimiz Dr. Ahmet Ekinci kısırlığı sizler için yazdı.

Kısırlık üremenin olmaması, çocuk yapamama durumudur. **1-** Doğum kontrolü yöntemlerinden herhangi birini kullanmadan haftada 2-3 normal cinsel birleşmelerin sürmesine rağmen bir yıl boyunca gebelik olmamış ise **2-** Gebe kalınmasına rağmen kısa sürede düşükler oluyor ise **3-** Tekrarlayan düşüklerden sonra artık gebelik gerçekleşmiyorsa kısırlık var demektir.

Kısırlığın nedenlerini araştırırken, normal bir doğum olayının nasıl gerçekleştiğini bilmek, buradan yola çıkmak gerekir.

Sağlıklı bir kadında; **1-** Adet görmenin genellikle 12-16. günleri arasında yumurtalıktan döllenebilir bir yumurta atılır, **2-** Yumurta birkaç saat içinde tüplere ulaşır, **3-** Cinsel birleşme ile spermier tüpe göç ederler **4-** Tüpün dış kısımlarında döllenme gerçekleşir **5-** Döllenen yumurta, rahmin elverişli bir yerine yerleşerek gelişir **6-** Gelişme doğuma kadar sürer. Yaklaşık 40 hafta sonra rahmi terk edebilecek olgunluğa ulaşan çocuk, doğum ile sosyal yaşama katılır.

Bedenimizi tanıyalım

Kısırlığın nedenleri araştırılırken önce kadın ve erkeğin kendi cinsellikleri konusunda ne kadar bilgili olduklarına, kendi cinsel organları ve bunların görevleri ile cinsel birleşme hakkındaki bilgilerinin düzeyine ve cinsel birleşmeyi nasıl ve hangi zamanlarda gerçekleştirdiklerine bakılır.

Bilgi düzeylerinde bir sorun yok ve yumurtanın döllenmeye uygun zamanlarında cinsel birleşmeler gerçekleşiyor ise kısırlık araştırmalarına erkekten başlamak daha doğru olur. Çünkü erkekte kısırlık araştırması daha kolaydır ve erkekten kaynaklanan kısırlık oranı yaklaşık %40 düzeyindedir. Mikroskop altında erkeğin spermierinin miktarı, şekli ve hareket kabiliyetlerine bakılarak, kısırlığın erkekten kaynaklanıp kaynaklanmadığına karar verilir. Şayet erkek sperm bulguları normal çıkarsa, o zaman kadında araştırmalar sürdürülür.

Kadında yumurtlama mekanizmaları ve yumurtanın döllenmeye hazır hale gelmesi safhaları karmaşık olduğu için,

kadındaki araştırmalar daha zor ve daha zaman alıcıdır. Önce yumurtalıklardan başlanır, yumurtlamanın olup olmadığına bakılır, yumurtlama var ise yumurtanın rahme gelinceye kadar geçtiği yollar incelenir. Tüplerin durumu ve konumuna bakılır. Burada da bir sorun yok ise rahim araştırılır. Rahmin yapısında veya içinde döllenmeye engel bir durum olup olmadığı açığa çıkartılır.

Kan ve doku uyumsuzlukları

Buraya kadar olan araştırmalar döllenmeye engel bir durumun olup olmadığına ilişkin araştırmalardır. Ancak bazı kısırlıklar döllenme sonrası da olabilir. Bu durumda durdurulamayan düşükler söz konusudur. Bu tür düşüklerin nedenleri de çok çeşitlidir. Erkek ve kadın arasında kan ve doku uyumsuzlukları, rahim anormallikleri, genetik ve hormonal birçok nedenden olabilir.

Kısırlık tedavileri doğal olarak nedene yönelik yapılır. Kısırlık hangi nedenden ortaya çıkmış ise, o neden ortadan kaldırılmaya çalışılır. Tedavi edilemez bir eksikliğe bağlı kısırlık var ise, bu duruma “sterilite” denir. Ancak suni döllenme ve klonlama tekniklerinin gelişmesi ile sterilite'nin bile tedavi edilebilmesi mümkün olabilmektedir.

Kısırlık ve sterilitenin; gerek araştırma gerekse tedavi aşamalarında gelişmiş teknolojilere ihtiyaç duyulur. Bu nedenle kısırlık araştırmaları ancak bu teknolojileri barındıran belirli merkezlerde yapılabilmektedir. Büyük şehirlerdeki

tıp fakülteleri hastanelerinde, eğitim veren tam teşekküllü devlet hastanelerinde, kısırlık tedavileri yapılabilmektedir. Bunların yanında bazı özel hastaneler ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri de kısırlık tedavileri yapmaktadır. Büyük şehirlerde bulunan bu merkezlerin isimlerini derleyebildiğimiz kadarı ile veriyorum.

Kısırlık tedavisi yapan bazı merkezler

ADANA

* Özel Seyhan Hastahanesi

ANKARA

* Ankara Üniversitesi İnfertilite Teşhis Ve Araştırma Merkezi
* Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Üremeye Yardımcı Teknikler Ünitesi
* Bayındır Hastahanesi İVF Merkezi
* Centrum İVF Merkezi
* City Hospital İVF Merkezi
* Clinix İVF Merkezi
* Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Üremeye Yardımcı Teknikler Merkezi
* Gata Üremeye Yardımcı Teknikler Ünitesi Tüp Bebek Merkezi
* Gazi Üniversitesi Aile Planlaması, İnfertilite ve Üreme Sağlığı Merkezi Tüp Bebek

Ünitesi

* Güven Hastanesi İVF Merkezi
* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İVF Merkezi
* Kadın Sağlığı ve İnfertilite Araştırma Derneği (KASİAD)

İSTANBUL

* İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Fonksiyon Bozuklukları ve İnfertilite Birimi Tedavi Merkezi
* İ.Ü. Tıp Fakültesi İnfertilite Birimi Tanı Ve Tedavi Merkezi
* Alman Hastanesi Tüp Bebek Merkezi
* Memorial Hastanesi Tüp Bebek Merkezi
* International Hospital İnfertilite Tanı ve Tedavi Merkezi
* EuroFertil Tüp Bebek Merkezi
* Adam Sağlık Merkezi

BOL BOL SU İÇİN

Su yaşam kaynağı. Vücudumuzun büyük bir bölümü sıvıdan oluşuyor. O nedenle suya ihtiyacımız var. Ama yeterli miktarda su içtiğimiz söylenilemez. Yalnız bizde değil elbette. Çağımız insanı pek su içmiyor. Amerika'da Washington Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada diyet yapan deneklerden yüzde 100'ünde bir bardak suyun bile, gece geç saatlerde açlıktan dolayı duyulan 'kızınmaları' tamamen giderdiği görülmüş.

Vücutta görülen hafif su eksikliği bile metabolizmayı yüzde

3 oranında yavaşlatabiliyor.

Su eksikliği gündüz duyulan yorgunluğun bir numaralı nedenini oluşturuyor. Yapılan ön araştırmalar günde içilen 8-10 bardak suyun, sırt ve eklem ağrısı çekenlerin yüzde 80'inde bu ağrıları ciddi oranda azalttığını ortaya koyuyor. Vücuttaki su miktarında yalnızca yüzde 2 düşüş bile kısa süreli hafızada bulanıklık, temel matematik konusunda ve bilgisayar ekranına odaklanmakta zorluk çekmeye yol açabiliyor.

Buna karşılık günde 5 bardak su içilmesi bağırsak kanseri riskini yüzde 45 oranında azaltıyor ve ek olarak göğüs kanseri riskini yüzde 79, mesane kanseri riskini ise yüzde 50 oranında azaltabiliyor. O halde hadi sarılın bardaklara...

Çocuklarda göz kaymalarına dikkat!

Çocuklarda şaşılık dediğimiz göz kaymasının erken teşhisi çok önemlidir. Zamanında tedavi edilmediği zaman 8-9 yaşlarından sonra tedavisi olmayan görme tembelliklerine yol açabilir bu durum. Yeni doğan bebeklerde yumma ve bir cismi takip etme yeteneği tam olarak gelişmediğinden bu dönemde gözler kayıyormuş gibi görünebilir. Fakat, burun tarafına doğru olan kaymalara dikkat edin, ilk 6 aylık süre içinde bebekte bu türden kaymalar gelişebilir. Bu nedenle kaymadan şüphe

duyulan durumlarda" büyüyünce geçer" diye beklemeden bir göz doktoruna gidilmelidir. Kaymanın irsi bir tarafı olduğu için bu çocukların kardeşlerinin de muayene ettirilmesinde yarar vardır.

Osteoporoz çocuk hastalığı

Avusturya'da yapılan bir araştırma, özellikle yaşlı kadınları tehdit eden, kemik kırılmaları ve çarpılmaları şeklinde ortaya çıkan osteoporozun kökenlerinin çocuklukta yattığını gösterdi. Çocukların giderek daha az süt içmesi ve hamburger, patates kızartması kola gibi yiyeceklere yönelmesi bu durumun sorumlusu olarak gösteriliyor. İskeletteki kemik yapısının sağlamlaşması için çocukların ve gençlerin yeterli miktarda kalsiyum almaları

gerekiyor. Bunun için süt ve süt ürünlerini içeren besinlerin yanı sıra çocukların, fazla miktarda, sebze ve meyve tüketmesi şart. Fakat dünya mutfakların esir alan fast food dalgası, çocuk ve gençleri bu besinlerden uzaklaştırıyor. Kemik sağlığı açısından beslenmenin yanı sıra spora da yeterli derecede önem verilmesini öneriyor uzmanlar.

Öğle uykusu "in" uzun uyku "out"

Öğle vakti yapılan küçük bir şekerlemenin harikalar yarattığına hepimiz şahit olmuşuzdur. Bu görüş, geçtiğimiz günlerde Harvard Üniversitesi'ne mensup bilimcilerin gerçekleştirdiği bir araştırma tarafından da doğrulandı. Öğle uykusu, yalnızca verimi ve

konsantrasyon yeteneğini artırmıyor, günlük hayat içinde maruz kaldığımız enfeksiyon bombardımanının da aşağı çekilmesini sağlıyor. Bir insanın ne kadar uyku uyuması gerektiği ise değişiyor. Tıbbi açıdan yaklaşıldığında bir insanın günlük uyku ihtiyacı 6.5

saat civarında. Araştırmacıların iddialarına göre günde 8 saatin üzerinde uyku uyuyanların yaşam süresi günde altı yedi saat uyku uyuyanlara göre daha kısa oluyor. Araştırmada bir milyondan fazla insanın verileri karşılaştırıldı.

Paniğe kapılmayın moralinizi yüksek tutun

Yoksa kanser miyim?

Selma Hanım !

Ben kırk beş yaşında 6 çocuk annesi bir ev hanımıyım. Birkaç aydan beri hafif akıntılarım oluyordu. Cinsel birleşmeler de ağrılı olmaya başlamıştı. Son günlerde akıntım arttı. Kanlı, iltihaplı ve pis kokulu olmaya başladı. Tanıdık iyi bir kadın hastalıkları uzmanı doktorum var, ona başvurdum. Yaptığı muayene ve tetkikler sonucunda hastalığının ciddi olduğunu söyledi. Rahminin boyun kısmında bir yara varmış, bu yaranın vakit geçirilmeden ameliyatla alınması gerekiyormuş, ameliyattan sonrada ilaç ve ışın tedavisi uygulanacaktı. Hatta rahmimin tümünden alınması daha iyi olurmuş. Sayın doktorum. Bu ne biçim bir yara ki rahmimi tümünden alacaklar, sonrada ilaç ve ışın tedavisi uygulanacak. Kendi doktoruma sordum pek tatmin edici cevap alamadım. Çok korkuyorum, yoksa ben kanser miyim?

M. L
Kocaeli

Sevgili M.

Anlattığınız şikayetlerden ve uygulanacak tedavi şekline göre, hastalığınızın kanser olma ihtimali yüksek. Ancak böyle olsa da korkmanıza ve paniğe kapılmanıza gerek yok. Çünkü erken dönemde teşhis edilmiş kanserler yüksek oranlarda artık tamamen tedavi edilebilmektedir. Hastalığınız birkaç aylık kronik bir iltihap sonucunda ortaya çıkmış erken safhada bir kanser olabilir. Bu nedenle iyi bir tedavi ile tamamen iyileşebilirsiniz. Moralinizi yüksek tutmanız gereklidir.

Rahmin boyun kısmının kanserleri 45 yaş üstündeki kadınlarda meme kanserlerinden sonra en sık rastlanan kanserlerdir. Nedenleri bilinmemekle beraber, evlenmemiş ve doğum yapmamış kadınlarda daha az rastlanır.

Birkaç türü vardır. Hangi türden olduğunun kesin tanısı patoloji laboratuvarlarında hücre yapılarına bakılarak konur. Ayrıca hastalığın yayılma durumuna göre evreleri vardır. Bunlar; yalnız rahmin boynu ile sınırlı olduğu evre, komşu organlara yayıldığı evre, leğen kemiği içini ve bağırsakları tuttuğu evre ile uzak dokulara sıçramış olan evrelerdir. Yayılma hızına göre de sınıflandırılırlar, bunlar da yavaş ilerleyen nispeten iyi huylu olanlar ile hızlı ilerleyen, istilacı kötü huylu tümörlerdir.

Sık sık kontrole gidin

Rahim boynu kanserlerinin sebebi bilinmemekle beraber, evlenmemiş ve doğum yapmamış kadınlarda az rastlanması, fazla doğum ve orta yaş hastalığı olması nedeni ile aşağıdaki tedbirlerle kansere yakalanma sıklığı azaltılabilir.

- 1- Kişisel hijyen kurallarına uyma, vajina ve rahim iltihaplarının hızla tedavi edilmesi,
- 2- Sık sık rahmin kontrol edilmesi, hücre taramaları yapılması
- 3- Rahimdeki kuşku bulguların derhal tedavi edilmesi gerekir.

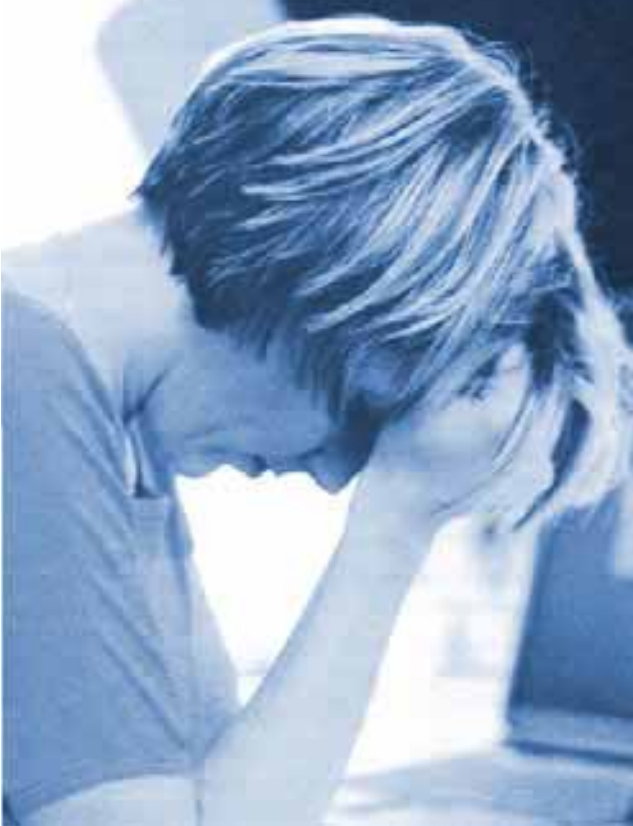
Evrelere göre tedavi

Hastalığın evrelerine göre çeşitli tedavi şekilleri uygulanır. Cerrahi tedaviler, ilaç ve hormon tedavileri, ışın tedavileri ve bağışıklık sistemini güçlendirme tedavileri başlıca tedavi yollarıdır. Dünyadaki bütün tedavi merkezlerinde kanser tedavileri için araştırmalar sürdürülmekte, yeni bulunan ilaç ve tedavi yöntemleri ile yüz güldürücü sonuçlar alınmakta, en azından ilerlemeleri ve hızla yayılmaları yavaşlatılabilmektedir.

Sevgili M.

Doktorunun tedavi takvimini eksiksiz uygulamasına izin ver. İlaçlarını kullan ve ışın tedavisi programını aksatma. Moralini yüksek tut, yaşamdan kopma. Sonuç yüz güldürücü olacaktır. Sağlıklı ve mutlu günler dileği ile hoşça kalın.

Dr. Selma Dönmez

AV. SERAP ÖZDEMİR
Petrol-İş Sendikası
Hukuk Müşaviri

Kadın dostu yargıçlar 'Aile Mahkemeleri'ne

Toplumun temeli olarak tanımlanan aile, kimi zaman kadın ve çocuklar için bir cehennem haline dönüşebiliyor... Evet, aile özel bir alan ama kadınların burada yaşadıkları çok ama çok genel. Maddi manevi baskılar, dayak ve mahkeme salonlarında "şiddetli geçimsizlik" diye tanımlanan çok çeşitli durumlar. Çoğu zaman da "kol kırılıp yen içinde kalıyor". İşte, aile içinde ortaya çıkan bu tür durumların çözümlenmesi ve mağdur taraf olan kadın ve çocukların korunması

için özel yasalara ve özel kurumlara ihtiyaç var. Aile Mahkemeleri bu kurumlardan biri. Batı'da kadın olma bilinci gelişkin yargıçlar ve kadın dostu uzmanlardan oluşan bu özel mahkemeler Türkiye'de de kuruluyor. Kadınların kendilerini emin hissetmeleri, rahat nefes almaları için kadın olan ve kadından yana olan tüm hukukçuların bu kurumlarda yer alması gerekiyor. Sendika Hukuk Müşavirimiz Serap Hanım konuyu sizler için araştırdı.

Yaşanan ekonomik kriz, işsizlik ve değer yargılarındaki farklılaşmalar, aile içinde sorunların artmasına neden oldu. Bu sorunların çözümünü yargıda arayanların sayısında da büyük bir artış olduğu herkesçe bilinmektedir. Bazen ufak bir tartışma, boşanma noktasına gelebiliyor. Boşanma sayısındaki artış nedeniyle, ailenin korunması ve varlığını sürdürmesi için, uzmanlardan oluşan Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usullerine Dair Yasa, 2003 yılı Ocak ayında yürürlüğe girdi.

Medeni Yasa'da yapılan değişiklik doğrultusunda yargı organlarında uzmanlaşmayı öngören yasaya göre, aile mahkemeleri, her ilde ve merkez nüfusu 100 binin üzerindeki her ilçede kurulacak. Aile mahkemesi kurulmayan yerlerde ilgili dava ve işlere, asliye hukuk mahkemeleri bakacak.

Aile Mahkemeleri'nde görev yapacak hâkimlerde evli, çocuk sahibi, 30 yaşını doldurmuş ve aile hukuku konusunda yüksek lisans yapmış olması şartı aranıyor.

Aile Mahkemeleri önce taraflar arasında uzlaşmaya olanak sağlayacak. Uyuşmazlıkların nedeninin araştırılması için mahkeme bünyesinde pedagog, psikolog ve sosyal çalışmacı bulunacak. Dava açanlar, öncelikle Danışma Büroları'nda görevli uzman psikolog, pedagog ve sosyal uzmanla görüşerek, sorunlarını sulh yoluyla çözmeleri konusunda yardım alacaklar. Eşlerin veya

çocukların sorunları tespit edilecek, sulh yoluyla çözümü sağlanmaya çalışılacak, taraflar arasında anlaşma sağlanamadığı takdirde yargılama yapılacak ve esas hakkında karar verilecek.

Tek çözüm boşanma olmadığından aileye, barışçıl çözümler de getirecek olan yasa, tarafları eğitmeyi de hedefliyor. Yasa, çocuk mallarının korunması ve yönetimiyle de ilgilenecek.

Aile Mahkemelerinin görevleri

Aile Mahkemeleri boşanma, nesep, nafaka gibi aile hukukuyla ilgili davalara bakacak. Ayrıca aile hukukuna ilişkin yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve uygulanması da bu mahkemelerin görev alanında olacak.

Yeni Medeni Yasa ile getirilen 'edinilmiş mallara katılma rejimi' sebebiyle boşanma durumunda malların paylaşılması işlemlerini de Aile Mahkemeleri yapacak.

Aile Mahkemeleri şu konularda karar verebilecek:

Eşleri uyarmak bazen de uzlaştırmak

* Evlilik birliğinden doğan yükümlülükleri konusunda eşleri uyarak gerektiğinde uzlaştırmak.

* Ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan mali yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin gerekli önlemleri almak.

* Kişileri resmi, özel sağlık, sosyal hizmet kurumlarına, huzur evlerine veya benzeri yerlere yerleştirmek.

* Bir meslek edinme kursuna veya uygun görülecek bir eğitim kurumuna vermek.

Küçükleri korumak

* Bakım ve gözetime yönelik nafaka yükümlülüğü konusunda gerekli önlemleri almak.

* Bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunan veya manen terk edilmiş halde kalan küçüğü ana ve babadan alarak, bir aile yanına, resmi veya özel sağlık kurumuna ya da eğitimi güç çocuklara mahsus kuruma yerleştirmek.

* Çocuk mallarının yönetimi ve korunmasına ilişkin önlemleri almak.

* Genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bankalar tarafından kurulmuş teşekkül, müessese veya işletmelere veya benzeri işyerlerine yahut meslek sahibi birinin yanına yerleştirmek.

Aile mahkemelerinin Türkiye genelinde kuruluşu ve faaliyete geçmeleri, yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 yıl içinde tamamlanacak. Aile Mahkemesinin ilk İstanbul'da kurulacağı da geçtiğimiz günlerde Bakan tarafından ifade edildi. Aileyi ve öncelikle kadını korumayı, tarafları eğitmeyi hedefleyen aile mahkemelerinin bir an önce kurulması toplum yararına olacak.

FARKLI LEZZETLERE NE DERSİNİZ?

Son günlerde hayatımıza giren yeni sebzelerden biri de brokoli...Yeni olduğu için de pişirme seçenekleri konusunda oldukça zorlanıyoruz...Sizlere tarifini vereceğimiz brokoli çorbası ile sofranıza yepyeni bir tat gelecek. Hem lezzetli hem de vitamin deposu bir çorba.

Brokoli çorbası

Malzemeler:

1 adet orta boy soğan, yarım çay bardağı sıvıyağ, 250 gram brokoli, 1 adet haşlanmış havuç, 1 adet yumurta sarısı, 1 çorba kaşığı un, yeterli miktarda tavuk suyu...

Hazırlanışı:

Küçük, küçük doğranmış soğanı sıvı yağda sarartın. Çok küçük dallar halinde ayırdığınız brokolileri ekleyin. 3-4 dakika daha bu şekilde kavurun. Üzerine haşlanmış havucu zar iriliğinde doğrayıp ekleyin. Ayrı bir kapta yumurta sarısını, unu, yeterince suyu(yaklaşık 1 litre) ilave edip, çırpın ve topaksız bulamaç haline getirin. Sulu, yumurtalı unlu karışımı tencereye aktarıp, tuzunu ayarlayın. Ağır ateşte karıştırarak pişmeye bırakın. Üzeri göz göz olana dek pişirip ateşten alın ve servis yapın. Afiyet olsun.

PÜF NOKTALARI...

Pirzola, biftek, bonfile, şiş gibi ızgaralık etlerin yumuşak ve daha lezzetli olması için üzerine biraz zeytinyağı ve biraz soğan suyu sürüp, 2 saat kadar bekletin. Izgara yapılırken eti fazla kurutmayın, kanı ve suyu içinde kalmalıdır. Fırında ızgara yapmak istiyorsanız, ızgara tepsinin altına içi su dolu bir kap koyarak kurummasını engelleyebilirsiniz.

Zeytinyağlı yemekler fazla tuz kaldırmaz, zeytinyağlı pişiriyorsanız içine biraz şeker katınız. Zeytinyağlı dolma yaparken, pirinç, baharat, fıstık kavrulduktan sonra tencerenizin kapağını hemen kapatıp, 10 dakika bekletin. Böylece demlenen pirincin içine baharat kokusu tamamıyla nüfus eder, yoksa uçup gider, hiç konulmamış gibi olur. Tencerenizin altına yaprakların sapını kafes kafes dizerseniz, dolmanızın dibi tutmaz.

Balın püf noktaları

Balı bozulmadan saklamak için, cam kavanoz ve ışık almayan bir ortamı tercih edin. Fincana yapışmadan almak içinse fincanı zeytinyağına batırın.

Kaşar peynirli tavuk

Tavuk haşlama, tavuk kızarması, tavuk şiş... Hep aynı şeyler, artık bıktınız. Fakat tavukla farklı bir lezzet de yakalayabilirsiniz... İşte bizden bir tarif:

Malzemeler: 1 adet tavuk, 100 gr yeşil sivri biber, 2 çorba kaşığı un, 1 çorba kaşığı tereyağı (margarin), kaşar peyniri, süt

Hazırlanışı:

Tavuğu haşlayın, sudan çıkarıp, didin. Diğer yanda iki çorba kaşığı unu, bir çorba kaşığı tereyağı ile karıştırıp ateşte hafif sarartıp kavurun. Bu karışıma süt ilave edip koyu boza kıvamında bir sos hazırlayın. Daha sonra didilmiş tavuk, sos ve ince kıyılmış sivri biberi birlikte karıştırın. Ateşe dayanıklı cam bir kaba koyun, üzerine kaşar peyniri rendeleyip, fırına sürün ve peynirler kızarana dek pişirin, sıcak servis yapın. Afiyet olsun.

ÇAY SAATI

Malzemeler:

1 kilo un, 5 yumurta, 200 gram margarin, 1,5 su bardağı toz şeker, 250 gram süt, 1 tatlı kaşığı mahlep, 1 paket sakız, 2 küp hazır yaş maya.

Üzerine sürmek için:

1 fincan süt, 1 yumurta sarısı, 1 çay kaşığı çörek otu.

Yapılışı:

2 küp maya, 1 fincan ılık süt, 1 tatlı kaşığı un ve 1 çay kaşığı şekerle 10 dakika sıcak bir yerde bekletilerek mayalanmaya bırakılır. Un, havuz

yapılır, şişmiş maya yumurta, margarin toz şeker, süt mahlep ve havanda dövülmüş sakız katılarak yoğrulur. Yumuşak bir hamur elde edilince istenilen uzunlukta şeritler yapılır ve bu şeritler örülür. Fırın tepsisine alüminyum folyo döşenir, çörekler üstüne dizilir. Üzerilerine sütle karıştırılmış yumurta sarısı sürülür, çörek otu ekilir. 15 dakika bekletildikten sonra sıcak bir fırında pişirilir.

Beslenme

Daha kolay kilo vermek için

✎ Diyet yapmayı bırakın-çünkü diyetlerde sürekli "hırsızlık" yapmak için fırsat kollanır - yasaklanan şey cazip hale gelir. Kendinize hiçbir şeyi yasaklamayın- yalnız, "onlardan"daha az yiyin. Kilo vermede başarılı olanlar günde beş öğün yemek yiyenlerdir - yani sık yiyin, ama az yiyin.

✎ Bol bol su için - yemek aralarında atıştırmanızı kesecektir.- Kilo vermeyi kendiniz isteyin, kendiniz verin -birisi sizi sürekli kontrol altında tutarsa, bu iş yürümez!- Kilo verme hedefinizi minik adımlarla gerçekleştirin. Yani 15 kilo vermeniz gerekiyor veya istiyorsanız, ilk etapta 5 kilo vermeyi hedefleyin.

✎ Porsiyonlara dikkat edin! Ne az ne de fazla- 100 gram yemeniz gerekiyorsa 100 gram yiyin-

✎ Daha çok sevdiğiniz yemeklerde / yiyeceklerde porsiyonlara dikkat edin.

✎ Dışarıda yemek yiyebilirsiniz ama seçici olun. Kendinize uygun, hobi olarak yapabileceğiniz bir egzersiz seçin.

✎ Aklınıza yemek yemek geldiğinde, sevdiğiniz başka bir şeyi yapmaya başlayın. Zamanla yemek yemeyi o kadar sık düşünmemenizi sağlayacaktır.

✎ Yürüyün, bol bol yürüyün. Günün birinde koşmayı da deneyin. Pes etmeyin!

✎ Kilo vermeye ilgili negatif düşünce ve yorumlarda bulunmayın.

✎ Su, su, su! Bazen susuzluk da açlık olarak yorumlanabilir!

✎ Çok acıkmanıza fırsat vermeyin.

✎ İştahlı arkadaşlarınızla yemeğe çıkmayın.

CEMİLE TEYZENİN MUTFAĞINDAN

Pazarlarda enginar boy göstermeye başladı.

Bizim de enginar hakkında söz söylememizin

zamanı geldi demek ki... Günümüzde

fiyatından dolayı biraz kibar bir bitki oldu

belki ama eskiler onu şifa niyetine yerlerdi...

Lezzeti de elbette yanınıza kar kalırdı.

Enginar Batı ve Orta Akdeniz bölgelerinin

yerli bitkisidir. İlkçağlarda Doğu Akdeniz'e

götürülerek ekilen enginar, Roma

İmparatorluğu zamanında çok değerli bir

bitki olarak addedildi. Enginarın faydalarına

gelince... Gerçekten de saymakla bitmez

yavrularım. Enginar bünyesinde "cynarine" isimli bir

madde barındırır. Faydalarının büyük bir bölümünü bu maddeye

bağlayanlar var. Ama yalnızca bu kadar değil. Enginar

yüksek oranda, magnezyum, demir ve C vitamini de bulunuyor.

Sevgili kızlarım, magnezyum ve demirin bulunduğu her sebze

sizin için yararlıdır. Çünkü demir eksikliği en çok biz kadınları

vuruyor biliyorsunuz...

Enginarın marifeti bol. Kandaki üre, kolesterol ve şeker

miktarını düşüren enginar, düşük kalorili olması nedeniyle rejim

yapanların baş tacı etmesi gereken bir sebze. Vücuda dinçlik

veriyor, ruhi ve bedeni bitkinliği ortadan kaldırıyor, karaciğeri

güçlendiriyor, mide ve bağırsakların temizlenmesini sağlıyor,

böbrek kumlarının dökülmesine hizmet ettiğini iddia edenler

de var. İştah açıcı olduğu da bilinen enginar, emzikli kadınlara

ve mesanesinde iltihap olan kişilere önerilmiyor. Hani ne

demişler o kadar kusur kadı kızanda da bulunur...Enginarın

faydalarını sıraladık. Şimdi pişirilmesinin püf noktalarına gelelim.

Enginarın karamaması için ayıklandıktan sonra içinin ve dışının

limonla ovulması lazım...Benim yöntemin şu: İki litre suya, üç

kaşık un koyup bir de limon sıkıyor ve enginarları bu karışımda

bir süre bekletiyorum...Patiska gibi bembeyaz oluyorlar. Bu

harika sebzeyi siz de çok seviyorsunuz biliyorum. Erkekleri

ikna etmeye gelince, onlara ülkemizde kalp ve damar

hastalığından ölenlerin büyük bir bölümünün erkek olduğunu

hatırlatın kızlarım. Gerisi kendilerine kalmış...

Gül Hanım'ın muhallebi tatlısı

Dergimizde bu sayıdan itibaren "Sizin mutfağınızdan" isimli yeni bir sayfa yer alıyor. Bu sayfada ilginç yemek tarifleri olan okurlarımızı evinde ziyaret edip hem tarif alıyor hem de onları tanıyor, mutfakla, yemek pişirme ile vede kadınlık halleri ile ilgili düşüncelerini paylaşıyoruz. Sizin de tarifleriniz varsa bize adresinizi yazın, gelelim, tarif alalım, sohbet edelim.

Bu sayımızda **Gül Akkuş**'un evine konuk olduk. Gül Hanım 45 yaşında, kendini "ev kadını" olarak tanımlıyor. Yani o da mesaisi hiç bitmeyenlerden. İki çocuğu var. Kızı lise ikide okuyor, oğlu 8. sınıfta... Bir akşam üzeri çalışıyor kapısını. Daha önce sözleştiğimiz gibi malzemeleri almış, masaya dizmiş, bizi bekliyormuş. Çay ikram ediyor, çayın yanında şimdiye kadar tatmadığımız lezzette bir elmalı tart var. Ama bizim tarifini alacağımız bu tart değil. Bunu Gül Hanım bize ikram olsun diye hazırlamış. Mutfakla aranız nasıl? diye soruyorum. "Ev işleri içinde en sevdiğim iş, yemek yapmak" diyor, Gül Hanım yaptıklarını bir iş olarak tanımlıyor. Çünkü gerçekten de karşılığı belki yok fakat

evde yapılanların hepsi bir iş... Mutfağı sevdiğini söylüyor. Kendi mutfağının biraz daha büyük olmasını istemiş. Pişirdiği yemeklerin malzemesinin taze olmasına özen gösteriyor. "Cumartesi günleri burada pazar kurulur. Sebze meyve alışverişini oradan yapıyorum. Yemeklerin içine yeni yeni malzemeler koyup, denemeler yaparım. Bazılarını çok iyi tutturuyorum" diye anlatıyor. Yemek tariflerini arkadaşlarından, gazetelerden, kitaplardan topluyormuş. Bize vereceği tarifin adı "muhallebi tatlısı" bir arkadaşının evinde yemiş çok hoşuna gitmiş. Evde deneyerek tatlıyı iyice geliştirmiş. Hep birlikte Gül Hanım'a kulak veriyoruz...

Nasıl yapılıyor?

Malzemeler

1 litre süt, 1 su bardağı şeker, yarım su bardağı nişasta, (istenildiği takdirde nişasta yerine irmik de kullanılabilir), yarım su bardağı un, bir çimdik tuz, 1 paket pötibör bisküvi, arzuya göre yarım yemek kaşığı tereyağı...

Ek malzemeler.

Bisküvileri ıslatmak için yarım su bardağı süt, üzeri için, tarçın ve çilek...

Yapılışı:

Bir su bardağı sütü ayırıp geri kalan sütü bir tencereye boşaltın. Ayırdığınız bir bardak sütün içine nişasta, un karışımını dökün ve bulamaç haline gelinceye

kadar karıştırın. Yaptığınızı bulamacı tencerenin içine boşaltın, şekeri, tuzu ve isteğe göre tereyağını da ekleyip, kısık ateşte muhallebi kıvamına gelinceye kadar karıştırarak-topaklanmasını önlemek için-pişirin. Ateşten indirdikten sonra muhallebiyi mikserle veya bir kaşıkla kuvvetli bir biçimde çırpın. Bisküvileri yarım bardak sütün içine teker teker daldırıp ıslatın ve dikdörtgen şeklindeki bir borcama bir kat dizin. Bunun üzerine mikserden geçirdiğiniz muhallebinin bir kısmını dökün. Sütle ıslattığınız bisküvilerden

bir kat daha dizip, yine üzerine muhallebi dökün ve soğumaya bırakın. Ilıdıktan sonra buzdolabına koyun ve bir süre dolapta bekletin. İyice soğuyup sertleştikten sonra dolaptan çıkarın, üzerini tarçın ve çilekle süsleyip servis yapın. Afiyet olsun...

Güzellik düşmanı alışkanlıklar

İnsan, alışkanlıkları ile insan ama kimi alışkanlıklar güzelliğiniz ve sağlığınızı açısından risk oluşturabiliyor.

❗ Makyajı seviyorsunuz ama yatarken yüzünüzü makyajdan arındırmaya üşeniyorsunuz. Yapmayın makyajınızı temizlemeden uyumayın. Yüzünüzü temizlemediğiniz takdirde, cildinizdeki gözenekler tıkanır.

❗ Eğer göz makyajınızı temizlemezseniz bu durumda da kirpikler birbirlerine yapışarak gözleri tahriş eder. Uzmanlar, göz kalemi, rimel ve farın makyaj çıkarıcı mendillerle temizlenmesi gerektiğini söylüyorlar.

❗ Koştunuz, yürüdünüz ve terlediniz... Bu durumda da yüzünüzdeki gözeneklerin tıkanmaması için mutlaka yüzünüzü yıkamalısınız.

❗ Sonuçlarını hesaplayamayacağımız kötü alışkanlıklardan biri de, telefonu yüze yaslayarak ya da boyunla yüz arasında sıkıştırarak konuşmak. Çene çizgisinde akne

veya boyun tutulmasına yol açan bu alışkanlığın zararlı sonuçlarından korunmak için telefonun ahizesinin haftada birkaç kez alkolle silinmesi tavsiye ediliyor.

❗ Tırnak yemek de kötü alışkanlıklar arasında yer alıyor. Bu sadece tırnaklara zararlı değil. Mikroplu tırnaklar

nedeniyle tırnak derileri ile dişler de büyük zarar görüyor. Tırnak derilerinde enfeksiyona neden olan bu davranış, diş yüzeylerinin de tırtıklı olmasına yol açıyor. Tırnak yemenin önüne geçmek için tadı acı olan tırnak cilalarının kullanılması tavsiye ediliyor.

❗ Saçları sürekli kıvrırmak, çekiştirmek de

onların yağlanmasına ve dökülmesine neden oluyor. Bu alışkanlığın bırakılmaması ise zamanla saç derisinde boşluklara sebep oluyor.

❗ Sadece yüzdeki makyajın silinmesi, boyun ve göğüs bölgesinin vaktinden önce yaşlanmasına neden oluyor. Yüzde kullanılan temizleyici ve nemlendiricinin bu bölgelere de uygulanması gerekiyor.

❗ Zamanı geçmiş makyaj malzemeleri kullanmak ve bu ürünlere parmakla dokunmak ise ciltte çatlaklara, enfeksiyonlara ve gözde tahrişe yol açıyor. Rengi ya da kokusu değişen her türlü malzemenin hemen atılması, her

uygulama için farklı bir makyaj süngeri kullanılması tavsiye ediliyor.

Saç ve makyajda yaz rüzgarları

u yıl saçlarda kumral üstüne kalın balyajlar etkili olacak. Kahverengi saçlarda renge zıt bakır balyajlar kullanılırken kızılın modasının bu yıl da etkili olacağını belirtiyor.

Saç boylarına gelince...Geçen yaza göre kısalırken, modeller kişinin yüz yapısı ve giyim tarzına göre değişecek. Katlı özellikle de yoğun katlı saçlar bu yıl moda.

Bu yıl yaz makyajına pembeler, maviler, lilalar ve aydınlık renkler damgasını vuruyor. Simli ve sedefli makyaj bu yaz da yerini koruyor. Farlar artık göz altına da sürülüyor. Geçen yıl sıkça

rastladığımız gölgeli makyaj yerini tek renk makyaja bırakıyor. Dudaklarda doğallık hakim. Parlaticılarla renklenmiş dudaklarda kalem kullanılmıyor.

Bunları biliyor muydunuz?

İnsan vücudunda 2 milyon kıl var. Bunların 80 bin ila 120 bin kadarı başımızda bulunuyor.

Saçlarımızla 10 bin kg. yükü taşıyabiliriz.(çekebiliriz)

Bir saç telinin ömrü 2 bin 555 gündür.

Bir günde kafamızdan 100 tane saç teli dökülür.

Normal bir saçın boyu 80 cm'ye kadar ulaşabilir.

Bir günde bir saç teli 0.33 mm uzar.

Dirsek ve topuklarınızın sertleşmesini istemiyorsanız bir dilim limon ile ovun. Böylece yumuşacık olacaksınız.

Elma her zaman formunuzu korumak için ideal bir iştah kesicidir. Sabah aç karnına yendiğinde bağırsakları çalıştırır.

Titizlik değil hastalık

Halının püsküllerini teker teker ayırıp fırçalamak... Toza dokundum, mikrobun yanından geçtim, gibi bahanelerle ellerini devamlı yıkamak ve evdekileri de bu tür davranışlara zorlamak... Dikkat edin, bunların hepsi hastalık belirtisi olabilir.

Temizlik çok zamanını alıyordu çok... Çünkü her taraf mikrop doluydu. Elleri bile her gün suda olmasına rağmen bu mikrop dolu ortamdan muaf değildi. Günde en azından iki kere yerleri, çamaşır suyu ile silmek zorundaydı. Tuvaleti, banyoyu, lavaboyu vimlemek. Geçen gün bu yüzden Murat'la birbirlerine girmişlerdi. Küçük dolabın yerini değiştirmek istiyordu. Murat kucaklamıştı dolabı, ama yeni koyacağı yeri silmesi lazımdı elbette, onu elinde dolap beklettiği için Murat küplere binmişti. Anlıyordu biraz ağırdı dolap ama yer silinmeden de dolap konmazdı ki? Murat "Seninki titizlik değil hastalık. Hayatı zindan ettin bize...Doktora gitmen lazım. Ellerine bir bak her gün on kere sabunlamaktan, kıpkırmızı oldular." Elleri gerçekten de biraz kuruyup soyulmuştu ama. Doktor...

Randevu aldılar bir psikiyatriste gittiler. Teşhis: "Obsesif Kompulsif Bozukluk"tu.

Ayrıntıda kaybolmak

Bu hastalık, kişinin önemli sayılabilecek süre vakitini oyalayan belirgin sıkıntıya veya işlevselliğinde önemli ölçüde bozulmaya yol açan tekrarlayıcı obsesyon ya da kompulsiyonlarla süren bir psikiyatrik bozuluktur.

Konu ile ilgili görüşlerine başvurduğumuz Uzman Psikiyatrist Dr. Mustafa Güveli "Bazen insanların ayrıntılar üzerine çok uğraşmaktan asıl mevzuyu yapmaya zaman bulamadıklarını görürüz. Bu durum belli bir sınırı aştıktan sonra kişinin başkaları ile olan ilişkisini de bozmaya başlar. Kişilik özelliklerinin bozukluk düzeyinde olması için o toplumun genel kabul gören kurallarından farklı bir şekilde düşünme ve davranma gerekir." diyor. Obsesif Kompulsif Kişilik Bozukluğu, obsesyon adı verilen saplantılı düşünceler ve kompulsiyon adı verilen obesesyona bağlı olarak gelişen tekrarlayıcı davranışların bir arada görülmesidir. Kişinin mükemmeliyetçi ayrıntıcı ve aşırı titiz olması ilk göze çarpan özelliklerdendir.

Kaygıdan başarısızlık

Ev kadınlarında ev işlerini aşırı dikkat ve tüm detayları atlamadan yapmaya

çalışmak, ya da kendi temizliğine aşırı özen göstermek ya da bütün bu işlerde tekrarlayan davranışlara sapmak (elini birden fazla kez sabunlamak, halının püsküllerini tek tek ayırmak, her türlü yemeği pişene kadar birden fazla kez karıştırmak) örnek olarak gösterilebilir.

İçinden sayı sayma, kaldırım taşlarında çizgiye basmadan yürüme, belli davranışları gösterince belli olayların gerçekleşmeyeceğini inanma (Iambayı üç kez yakıp söndürürsem annem hastalanmaz) göze çarpan diğer özellikler arasındadır. Saplantılı düşünceler, bir işin mükemmel olması, yapılan hataların mutlaka cezalandırılması gibi inançlara sebep olur.

Obsesif kişilerin ayrıntılarla çok fazla uğraştıklarından bir şeyi başarma konusunda da çok fazla zihinsel meşguliyetleri olduğunu söyleyen Dr. Mustafa Güveli konuşması şöyle sürdürüyor: "Bu nedenle performans göstermeleri gereken durumlarda çok kaygı duyarlar ve bu yüzden de zaman zaman başarısızlıklara bile uğrayabilirler. Biz buna performans anksiyetesi (Becerebilme yapabilme kaygısı olarak tercüme edilebilir) diyoruz ki bir sınav

ya da aşılması gereken engeller karşısında normalden çok kaygılanırlar."

Başlangıç yaşı

Genellikle ergenliğin başlangıç yaşlarında başlar ama bazen çocukluk yaşlarında da görülebilir. Hastaların üçte ikisinde belirtiler 25 yaşından önce başlar. Ortalama başlangıç yaşı erkeklerde 19, kadınlarda ise yaşı 22'dir.

Nedenleri

Obsesif kompulsif bozuklukta genetik bir yatkınlıktan söz edilir. Bu bozukluğa neden olan bir gen bulunamamıştır ama hastaların yakınlarında bu hastalığın görülme olasılığı fazladır.

Beyinde kimyasal haberci görevi üstlenen serotonin seviyesinde düşmenin de hastalığa neden olduğu söyleniyor.

Tedavisi

Tedavide amaç öncelikle var olan hastalığı tedavi etmek sonra da hastalığın tekrarlamasını önlemektir. İlaç tedavisi ve terapiyle tedavi edilebilir. Hastaların hastalıkları konusunda kendilerini eğitmeleri de çok önemlidir. Tedavinin başlarında terapiyi ve tedavi dozunu ayarlamak amacı ile haftada en az bir kez doktor kontrolüne gitmek gerekir. Hastalık yatıştıçka kontroller seyrekleşir, tamamen düzeldikten sonra da yılda bir kez bile olsa kontrole gitmekte fayda vardır. Hastalığın tedavisi uzun süreli ve hastayı çok zorlayıcıdır. Tedavi süresince hastanın kendi kaygısını kontrol etmesi gerekir ki bu bazen imkansızdır. Tedavinin seyri sırasında tedavi ile ilgili sorunlar ortaya çıktığında bunun doktor ile paylaşılmasında fayda vardır.

Hastalığın tedavisinde hasta yakınlarına da çok iş düşer. Hastalığın tedavi edilebilir olduğunu anlatmak ve doktora gitme konusunda hastaları ikna etmek yakınların görevidir. Tedavisi yorucudur ve hastayı gerginleştirir, bu dönemlerde onun yanında olmak ve destek vermek çok önemlidir. Tartışarak üzerlerine gitmek hastanın sıkıntısını artırmaktan başka işe yaramaz. Bunun yerine onları anladığınızı ve yanlarında olduğunuzu belirterek destek olmak tedavinin seyri açısından daha olumludur.

Tek başına yatamıyor

Değerli Figen Hanım

Kızım bu yıl 6 yaşına girdi. Yaşı epey büyümesine rağmen tek başına yatamıyor. Bizimle birlikte yatmak istiyor hep. Birkaç kez kendi yatağına yatırdım, uyumadı ağlayarak bizim yanımıza geldi. Ne yapsam ikna edemiyorum. Artık alışması lazım değil mi? Onu tek başına yatmaya nasıl alıştıracağım bilemiyorum. Bu konuda bana bir yol gösterebilirseniz çok sevineceğim. Selamlar...

İzmir'den Melike D.

Şarkı söyleyin

Sevgili Melike, öncelikle kızınıza niçin yalnız yatmak istemediğini sorun. Ya karanlıktan ya da yalnız kalmaktan korkuyordur. Önce küçüğün kapısını açık bırakarak yatırmayı deneyin, bu arada kendi kapınızı da açabilirsiniz. Böylece kızınız kendini yalıtılmış hissetmeyecektir. Ayrıca bir gece lambası alıp yattığı yeri aydınlatmayı da deneyebilirsiniz. Karanlıktan korkuyorsa, bu tutum ona yardımcı olur.

Hala ikna olmuyorsa, iyi geceler demeden önce yatağının yanına gidin ona masal anlatın veya nini niyetine şarkı söyleyin ve uykuya dalana kadar yanından ayrılmayın... Adım adım tek başına yatmaya alışacaktır.

15 günde bir kez dışarı çıkmak suç mu?

Figen Hanım,

Ben 32 yaşında ilaç fabrikasında çalışan bir kadıyım. Vardiya usulü çalışıyoruz. Son zamanlarda ise işlerimiz iyice ağırlaştı. 2 çocuğum var. Kocam da aynı yerde çalışıyor. Çocukların biri 12 diğeri 10 yaşında aynı apartmanda oturan annem onlara göz kulak oluyor. Çoğu zaman onun yanında kalıyorlar... Ben hafta içi işten ve ev işlerinden iyice bunalıyorum. 15 günde bir pazar günleri öğleden sonraları arkadaşlarımla toplanarak konuşup, bazen de sahile iniyoruz. Annem çocuklara bakıyor bir itirazı yok. Fakat eşim "Pazar günü evden çıkmak olur mu? Evi ihmal ediyorsun" diyor. O kendi istediği zaman arkadaşlarıyla buluşuyor, kahveye de gidiyor, meyhaneye de. Ben bir şey demiyorum. Ama ben bir parça özgürlük için onunla mücadele etmek zorunda kalıyorum. Gerçekten ağrıma gitmeye başladık artık. Bu konudaki düşüncelerinizi ve tavsiyelerinizi yazarsanız sevinirim

Maltepe'den Sevinç L.

İsteğiniz son derece meşru

İsteğiniz son derece normal ve meşru bir istek. Eşiniz tabii ki size haksızlık yapıyor. İş kavgaya dökmeden onu karşınıza alın ve durumunuzu anlatın. Ne kadar yorulduğunuzu, biraz değişikliğe ve ruhsal dinginliğe sizin de ihtiyacınız olduğunu aksi durumda çöküp kalacağınızı. Anlamamakta ısrarlı davranırsa siz de aynı tutumu ona karşı gösterin. Eve geç geldiğinde hesap sorun. Niçin geç geldiğini, ya da cumartesi günleri evde çocuklarla birlikte oturması gerektiğini filan anlatın... Yani dır dır yapın biraz kelimenin tam anlamıyla. Kendi durumu üzerinde düşünmeye başlayınca belki ortak bir noktada buluşabilirsiniz. Ama bence pes etmeyin çünkü Türkiye'nin durumu erkeklerin kafa yapısı belli. Onların değişmesi elbette zaman alıyor.

Sevgiler

Temizlik budalası değilim...

Figen Hanım

İki yıllık evliyim. Eşimle birbirimizi severek evlendik ve çok mutluyum. Geçen gün kaynanamla konuşurken ağzından kaçırıldı, eşim beni temizlik delisi olarak değerlendiriyor, bu halimden yakınıyor. "Bazen sinirlerim iyice tepeme çıkarıyor" demiş kaynanama. Çok canım sıkıldı. Evet biraz temizliğe düşünüm ama bunun onu bu kadar rahatsız ettiğini sanmıyordum. Hem niye bana söylemedi? Kayınvalidem çok iyi bir insan bu konuda yalan söyleyeceğini sanmam... Ne yapmamı önerirsiniz...

İzmit'ten Nalan A.

Saplantı mı?

Sevgili kardeşim

Eşinizle meseleyi konuşmadan önce kayınvalidenize ve samimi arkadaşlarınıza sorun, onlar sizi nasıl değerlendiriyorlarmış. Onlar eğer temizlik tutumunuzu saplantılı olarak görmüyorlarsa, o zaman eşinizle daha rahat konuşabilirsiniz. Sakin bir gününüzü seçip konuyu ona açın. Öncelikle sizin arkanızdan konuşmasını doğru bulmadığınızı bir biçimde anlatın. Temizlik yapmanın onu neden rahatsız ettiğini açıklamasını isteyin. Belki o temizlik yapmayı başka türlü yorumluyordur. Ve bu nedenle kendini bir biçimde baskı altında hissediyordur. Sizin bu işe hiç son veremeyeceğiniz ondan da daha fazla katkı beklediğiniz hissine kapılmış olabilir.

Ama kayınvalideniz ve arkadaşlarınız da sizi temizlik delisi olarak değerlendiriyorsa, o zaman sizin kendinizi değiştirmeniz gerekebilir. Bilinçli bir biçimde bu saplantınızın üzerine gidip aşmaya çalışın. Olmuyorsa bir psikiyatriste danışabilirsiniz. Sağlıkla kalın...

Nedir?

Femina işareti

Bu işareti artık pek çok yerde reklamlarda, ilanlarda, her yerde görüyoruz...İşaret kadın olmayı simgeliyor. Yanlış anlaşılmalara ortadan kaldırmak için şunu belirtmekte yarar var. Tek başına femina işareti yalnızca o şeyin dişi yani kadın

olduğunu gösteriyor. Feminizmle bir ilgisi yok. Devrimci feminizmin simgesi olan işaret ise içinde bir yumruk olan femina işaretidir. Bazı tıp metinlerinde de erkek ♂ ile gösterilirken dişi ♀ ile gösteriliyor.

Femina işaretinin kökeninin mitolojiye dayandığı söylenir. Mitolojide erkeklik simgesi ♂ ok anlamına gelirken kadını tanımlayan femina işareti ise aynayı simgeliyor.

Ortancalarınızı renklendirin!

Ortancalar beyaz, mavi çiçek toplarıyla balkon ve bahçelerimize güzel bir görünüm kazandırır. Uygun bakım ile onların renklerini ve canlılıklarını koruyabilirsiniz...

Ortanca, bahçe ve balkonlarımızı süsleyen hoş bir çiçektir. Ortancanın 30 civarında türü bulunur. Yaz ortasında veya sonunda açan çiçekleri genellikle beyazdır. Ama bazen çevremizde mavi ve pembe ortancalara da rastlayabiliyoruz. Nedenleri var. Satın aldığınız mavi top top çiçekleri olan ortancalarınız bir süre sonra aniden pembeye dönüştüler... Bu rengi seviyorsanız mesele yok. Ama, mavi ortancalarımı geri istiyorum, diyorsanız çaresi var. Yok yok dibine

mürekkep dökün demeyeceğiz...

Ecza depolarından veya kimyasal madde satan dükkanlardan biraz alüminyum sülfat alın ve bunu çiçeğin dibindeki toprağa dökün, bir süre sonra ortancalarınızın parmak mavi renklerine tekrar kavuştuğunu göreceksiniz.

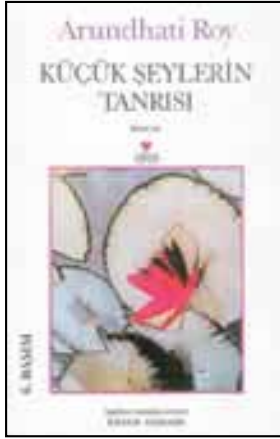
Ortancaların bakımı?

Büyük top halinde sık çiçekleriyle ortancaların fazla suya ihtiyacı vardır. İster balkonunuzda ister bahçenizde isterse evinizin bir köşesinde olsun, dibinin daima nemli kalmasına dikkat etmeniz gerekiyor. Zengin, gözenekli, sürekli rutubetli, iyi süzülen toprakları sever. Güneşle araları pek hoş değildir. Gölge ve yarı gölge yerleri tercih ederler. O nedenle onu güneş ışınlarından uzak bir yere ekmeniz yarar var. Budanmaları türlere göre farklılık gösterir. Üretilmesi çelikle olur.

<< KÜLTÜR SANAT >>

BİR KİTAP: KÜÇÜK ŞEYLERİN TANRISI

Televizyon ve onun sunduğu sanal dünyaların ciddi kuşatması altındayız. Hayatları bizim hayatımıza hiç benzemeyen zengin, güçlü kadın ve erkeklerin sahte dertlerine üzülüp, onlarla birlikte gözyaşı döker hale geldik. Oysa bizim gibi kadınlar tarafından yazılmış pek çok hikaye ve roman var.

adam dokunulmazlar sınıfından yani toplumun en alt tabakasındadır. Roy, kadının küçük kızının ağzından anlattığı bu hikayeden hareketle, İngiltere'den yeni bağımsızlığını kazanmış iç çalkantılar içindeki Hindistan'ın bir portresini sunar. Alt sınıflarla üst sınıflar

Sizlere bunlardan birini tanıtmak istiyoruz. Roman geçtiğimiz günlerde Irak savaşına karşı çıkışı ile dikkat çeken, kadın hakları konusunda duyarlı Hintli kadın edebiyatçılarından Arundhati Roy'a ait. İsmi "Küçük Şeylerin Tanrısı"

Roy, şiirsel bir anlatımla kaleme aldığı romanında eşi ölmüş ve iki çocuğu ile birlikte dul kalmış bir kadının, Ammu'nun hikayesini anlatıyor. Varlıklı bir Hindu ailesinin kızı olan Ammu, ailesinin yanında çalışan bir işçiye aşık olur. Genç

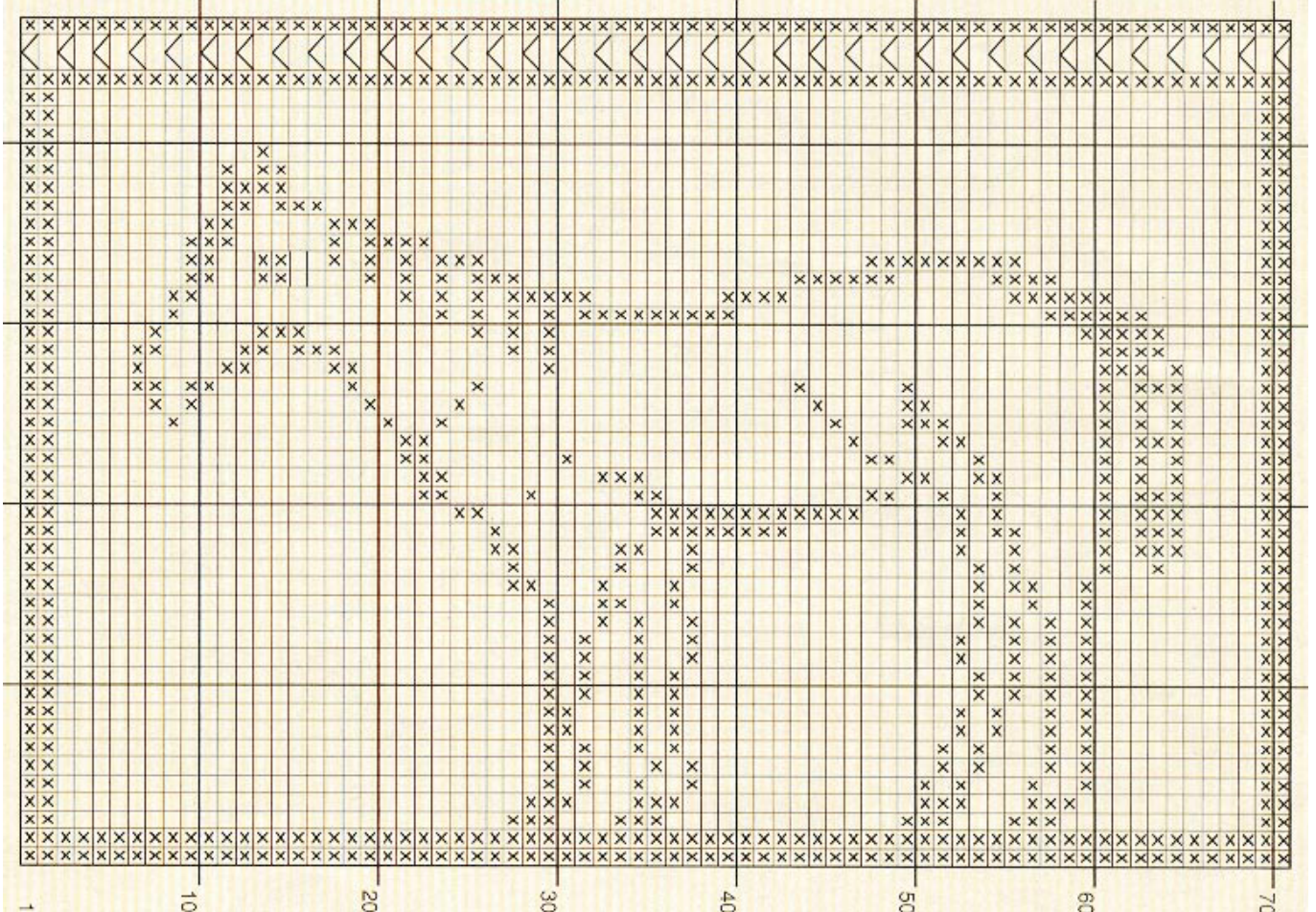
arasında geçişliliğin imkansız olduğu kast sistemi, kadınların elini ayağını bağlayan sayısız tabu, küçük bir kızın dikkatli gözlerinden süzülerek bize ulaşır. Roy'un bu romanı yayımlandığında, Hint gelenekleri ve göreneklerine aykırı düştüğü gerekçesiyle epey tartışılmış. Can Yayınları'ndan piyasaya çıkan kitabı bana bir kadın arkadaşım hediye etti, ben de başka bir kadın arkadaşıma ve sizlere öneriyorum. Okuyun gerçekten çok seveceksiniz. N.A.

Bu dergi hepimizin. **Aysel Tay** arkadaşımız bize farklı bir yemek tarifi yollamış. Teşekkür ve sevgilerimizi ileterek devamının gelmesini diliyoruz.

GÜNÜN MENÜSÜ

Bir ölçü "günaydın",
İki ölçek "iyi günler",
Birazcık "ilgi",
Bir tutam "anlayış",
Normal ölçüde "nezaket",
Bir tatlı kaşığı "tolerans",
Malzemeyi iç dünyanızdan alın.
Yıkamaya gerek yok, tertemizdir.
Gönül teknenizde yavaşça karıştırın.
Kokusu her yanınıza sinince,
İçine duygu şerbeti ekleyip karıştırın,
Karışımı hayat tabağının içine yavaşça boşaltın,
Üzerini sevgi marmelatı ile süsleyin,
Birkaç parça gökkuşağının renginden serpiştirin,
Gün boyunca afiyetle yişin.
Sadece kendiniz yemeyin, herkese verin.
Yemeğin adı: İNSANLIK

CAMLARINIZ İÇİN FARKLI ALTERNATİFLER

Bingöl'de Çeltiksuyu İlköğretim Okulu'nda yaşamları elinden alınan çocuklar için...

MEÇHUL ÖĞRENCİ ANITI

Buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında
Bir teneffüs daha yaşasaydı
Tabiattan tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür
Devlet dersinde öldürülmüştür

Devletin ve tabiatın ortak ve yanlış sorusu şuydu:
-Maveraünnehir nereye dökülür?
En arka sırada bir parmağın tek ve doğru karşılığı:
-Solgun bir halk çocukları ayaklanmasının kalbine!dir.

Bu ölümü de bastırmak için boynuna mekik oyalı mor
Bir yazma bağlayan eski eskici babası yazmıştır:
Yani ki onu oyuncakları olduğuna inandırmıştım

O günden böyle asker kaputu giyip gizli bir geyik
Yavrusunu emziren gece çamaşırcısı anası yazdırmıştır:
Ah ki oğlumun emeğini eline verdiler

Arkadaşları zakkumlarla örmüşlerdir şu şiiri:
Aldırma 128! İntiharın parasız yatılı küçük zabıt okullarında
Her çocuğun kalbinde kendinden daha büyük bir çocuk vardır
Bütün sınıf sana çocuk bayramlarında zarfsız kuşlar gönderecek.

ECE AYHAN